КОМСОМОЛОЙ ОБЛАСТНОЙ XXVII КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУДТА АМАР МЭНДЭ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 21 (14347) | 1974 оной январиин 25, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ҮНЭН СЭХЭ ТУҺАЛАГША, НАЙДАМТАЙ ХАЛААН

МҮНӨӨДЭР комсомолой областной XXVII конференци хүдэлмэреэ эхилхэнь. Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада республикын комсомолшуудай хэһэн хүдэлмэриин дүн согсологдохонь, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд хараалагдахань гээшэ. Буряад ороной комсомолшууд ээлжээтэ конференциеэ ажал хүдэлмэриин, һуралсалай һайн үрэ дүнтэйгөөр, бата жагсаагаар угтажа байна. Тоосоото үедэ СССР-эй, мүн Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар табин жэлэй түүхэтэ ойнуудые һайндэрлэһэн байнабди. Эдэ һайндэрнүүдтэ бэлдэжэ байха үедэ республикымнай комсомолшууд эршэ хүсэеэ улам шангадхажа, ажалдаа, һуралсалдаа, ажабайдалдаа, спортдо хабаадахадаашье шэнэ шэнэ амжалта түйлаа, али олон даабаринуудые бэелүүлээ. Тэрэнээ улам гүнзэгырүүлжэ, бүри арьбадхажа байһандань омогорхон баясмаар.

Ленинскэ партиин хүмүүжүүлэн хүдэржэһэн Совет ороной комсомолой таһаршагүй хубинь болошо Буряад ороной комсомолой организаци тоосоото үедэ нилээд бэхижээшье, ургаашье гээшэ. Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада ВЛКСМ-эй зэргэдэ 36 мянга шахуу залуу үетэн жагсажа, мүнөө областной организаци 105 мянга гаран гэшүүдһээ бүридэнэ. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын, юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ комсомолшууд эдэбхитэйгээр оролсон ажаллаха зуураа, али олон үнэтэ үүсхэлнүүдые гаргаһан байха юм.

Энэ талаар КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай соносхоһон арадай ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөн угаа ехэ нүлөөлхы үүргэ дүүргэһэн байха юм. Улаан-Үдын авиационно заводой Олег Кудряшовой комсомол-залуушуулай бригада табан жэлэй түсэб 3,5 жэлэй туршада дүүргэхэ. Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой Виктор Красновой бригадын гэшүүд ойн баярай жэлдэ түйлаһан эгээл ехэ үрэ дүнгые хүдэлмэришэн бүхэнэй юрын нормо болгохо, ноохо угаадаг фабрикын хүдэлмэришэн Валентина Дмитриева найман часай даабаринне 6,5 час соо эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэхэ мэтэ хэдэн олон үүсхэлнүүд республикын промышленна предприятинуудта дэлгэрһэн, олоной хэрэг болоһон байха юм.

Түрүүшүүлэй эдэбхи үүсхэлые үргэнөөр дэмжэһэн олон коллективүүд сагые ахин ажаллажа байна. Жэшээнь, Олег Кудряшовой бригада 1975 оной, прибор бүтээлгын заводой нүхэр Томилова, «Электромашина» заводой Галина Борисюк гэгшэдэй бригаданууд 1974 оной декабриин түсэбөөр хүдэлжэ байна. Тиихэдэ оёдолой № 1 фабрикын оёдолшон Ольга Гребенщикова 1975 оной октябрь һарын даабари дүүргүүтэй болонхой.

Залуу малшадай, механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдаа. Энэ хүдэлөөндэ эдэбхи гаргагшад хүдөө нютагуудай залуушуулай дунда мүн лэ олон гээшэ. Зуун эхэ хониин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөн онсо удха шанартай. Энэ тэмсэлдэ Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ВЛКСМ-эй гэшүүн Виктор Цыреновэй даадаг комсомол-зулуушуулай хонишодой бригада эхи табяа һэн. Тус коллектив зуун эхэ хониин бүхэнһөө 102 хурьга абаха, ехэ хониной толгой бүриһөө 3,5 килограмм ноохо хайшалха, хурьганай толгой бүриин шэгнүүрые 22 килограммда хүргэжэ эхэһээнь таһалха гэһэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Хяагтын аймагай Алтайн совхозой Хасууртайн, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой 2-дохи отделениин, Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой Дэбээнэй болон һү һаалиин бусад хэдэн фермэнүүдэй комсомол-залуушуулай коллективүүдые магтангүй үнгэрхөөр бэшэ.

Хабарай тарилгын, шэнэ ургаса хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын үедэ суурхаһан залуушуулай бригада, звенонуудай тоо улам олошорно. Үндэр баян ургаса ургуулагшадай шэн габьяата ажал үндэрөөр сэгнэгдэнэ.

Зунайнгаа амаралтын үедэ барилга дээрэ ошожо хүдэлдэг студентнэрэй, үйлэдбэриин бригадануудта ажалладаг һурагшадай үүсхэлтэ хэрэг һайшаагдана, магтаал солодо хүртэнэ. 1972—1973 онуудай амаралтын үедэ Буряадай студентнэр 7,8 миллион шахуу түхэригэй капитальна барилга бодхооһон байна бшуу. Тиихэдэ шубуунай дальбараа һайнаар тэнжээдэг, овощой, куузикугай баян ургаса хуряадаг, үбһэ хуряалгада габшагайгаар хүдэлдэг һурагшадай ехэ хубитые тэмдэглэхэ шухала.

Гэхэтэй хамта арадай ажахын али бүхы һалбаринууд дээрэ ажалладаг залуушуулай эдэбхи улам хүгжөөхэ, аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлхэ эрхэ байдал тогтоохо, студентнэрэй барилгын отрядуудай, һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай ажалай эмхидхэл бүри һайжаруулха, тэдээндэ улам олон хүнүүдые хабаадуулха тухай асуудал конференци дээрэ үргэнөөр хэлсэгдэмээр гэжэ һанагдана. Гадна тэдэнэй ниитын хүдэлмэридэ ямараар хабаадалсадаг байһаниинь мүн лэ хараада абтаха зэргэтэй. Эдэ хэмжээ ябуулгануудай хүмүүжүүлхы ехэ үүргэ дүүргэдэгынь бүгэдэндэ мэдээжэ ааб даа.

Тоосоото үедэ түйлагдаһан амжалта, үүсхэлтэ хэрэгүүд, комсомолой организацинуудта болоһон һайн шэнжэтэй алибаа хубилалтанууд областной конференци дээрэ үргэнөөр зүбшэгдэхэ, ниитэлэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ. Тэдээн тушаа аймаг, район бүхэнһөө түлөөлэгдэһэн делегадууд конференцидэ элидхэхэ зэргэтэй. Гэхэтэй хамта комсомол үетэн түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амаруулха ёһогүй. Конференци дээрэ һайн һайн ажал хэрэг тухай хөөрэлдэхэтэеэ хамта, тоосоото үедэ комсомолой хүдэлмэридэ ушарһан дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд үргэнөөр хэлсэгдэхэ, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд тодорхойлогдохо байһаниинь дамжаггүй.

Комсомолой областной XXVII конференциин делегадууд тоосоото үе соо ябуулһан хүдэлмэриеэ шүүмжэлхы шэнжэтэйгээр согсолхо зуураа, залуушуулые эмхидхэн жагсаадаг үүргэ тухайгаа, партийна организациин туһалагшань, бата найдамтай ерээдүйн халааниинь байһан гол хэрэг тухайгаа анхаралаа онсо табин хөөрэлдэхэ байһандань этигэнэбди.

«МАНАЙ ГАЙХАМШАГ ЗАЛУУШУУЛ Ленинэй захяа заабаринуудта, Коммунис партиин хэрэгтэ үнэн байдагаа шэнэ хүсэтэйгөөр лаблан баталха, түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые габшагай ажалай, эрхим һуралсалай жэл болгохо...» байһандань КПСС-эй Центральна Комитет партида, совет арадта хандаһан Хандалга дотороо элирхэйлэн мэдүүлһэн байна. Энэ ехэ этигэл найдабариень ажал хэрэгээрээ харюулха зорилго комсомолой областной конференциин хараалха байһаниинь элитэ.

Ленинскэ комсомолой үмэнэ партиин XXIV съедын табиһан ехэ зорилгонуудые конференциин делегадууд хараадаа абажа, саашанхи ажал ябуулгаяа тодорхойлхо ёһотой болоно. Комсомолой областной ээлжээтэ XXVII конференци урдаа табигдаһан асуудалнуудые зүбөөр шиидхэлгын, хурса шүүмжэлэлэй, өөрыгөө шүүмжэлгын ажал ябуулгаяа тон зүбөөр сэгнэлгын оршон байдалда үнгэрхэнь лабтай.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. А. Громыко Исмаил Фахмитай хөөрэлдэбэ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко албанай хэрэгээр СССР-тэ ерээд байһан Египедэй Араб Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Исмаил Фахмитай январиин 23-да уулзаа. 1971 оной майн 27-до баталагдаһан, Хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорой үндэһөөр Советскэ Союзай ба Египедэй Араб Республикын хоорондохи хани харилсаанай хүгжэжэ байһан ушар хөөрэлдөөнэй үедэ ханангяар тэмдэглэгдээ. Дүтын Зүүн зүгтэхи мүнөөнэй байдалһаа уламжалан гараһан асуудалнуудые, энэ районтохи байдал амгалан аргаар гуримшуулха зорилгонуудые зүбшэн хэлсэлгын үедэ хоёр талынхид Женевэдэ нээгдэһэн эбэй конференциин шухала удха шанартай байһые тусхайлан, тэмдэглэбэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДАЙ КОММУНИС БА ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДҮҮДЭЙ СЕКРЕТАРЬНАРАЙ ЗҮБЛӨӨН

Социалис оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Центральна Комитедүүдэй секретарьнарай зүблөөн январиин 22—23-да Москвада нээгдээд, Болгариин Коммунис партиин, Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин, Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин, Кубын Коммунис партиин, Монголой Арадай-революционно партиин, Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин, Румыниин Коммунис партиин, Советскэ Союзай Коммунис партиин, Чехословакиин Коммунис партиин түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **М. А. Суслов** эхилэлгын үгэ хэлэжэ, зүблөөе нээгээ.

Болгариин Коммунис партиһаа — БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, БКП-гэй ЦК-гай секретарь **Б. Велчев**; Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиһаа — ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь **А. Пуллан**; Германиин Социалис нэгэдэмэл партиһаа — СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь **Х. Долюс**; Кубын Коммунис партиһаа — Кубын КП-гэй ЦК-гай Секретариадай гэшүүн **И. Мальмиерка**; Монголой Арадай-революционно партиһаа — МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь **С. Жалан-Ажав**; Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиһаа — ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПОРП-ын ЦК-гай секретарь **Э. Бабюх**; Румыниин Коммунис партиһаа — РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдхэхэ комитедэй, Саг үргэлжын президиумэй гэшүүн, РКП-гэй ЦК-гай секретарь **Г. Пано**; Советскэ Союзай Коммунис партиһаа — КПСС-эй ЦК-гай секретарь **И. В. Капитонов**; Чехословакиин Коммунис партиһаа — КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь **Ф. Ондржих** гэгшэд зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

Социалис ба коммунис байгуулалтын зорилгонуудай үргэдэхэ тума марксистско-ленинскэ партиин хүтэлбэрилхы үүргын улам дээшэлжэ байһые түүхын хүгжэлтэ элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай политическэ хүтэлбэрилэгшэ болоһон үүргээ партиин бэелүүлгэ өөрынь бата бэхи байлгаар, парти доторой харилсаанай удха шэнжээр, тэрэнэй политическэ ба эмхидхэлэй аша үрэ ехэтэй ябуулгаар гол түлэб тодорхойлогдодог байна.

Партиин ургалта, тэрэнэй шанарайнь улам һайжаралга тухай асуудалнуудта зүблөөн дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Партиин суртал бодолой ба эмхидхэхы нэгэдэлэй хэлбэришэгүй эшэ үндэһэн, түгэлдэр хүсэнэйнь шиидхэхы нүхэсэл бологшо демократическа централизмын гол ёһонуудые шууд сахиха шухала гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Парти доторой демократиие, хамтын хүтэлбэри хүгжөөхэ, коммунистнуудай эдэбхи бадаруулха, партийна журам һайжаруулхын тула ябуулдаг хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые зүблөөндэ хабаадагшад халан абалсаһан байна. Кадрнууд тушаа политикын асуудал, ажахын ба соёлой байгуулалтые, гүрэнэй, ниитын эмхинүүдые политическэ талаарнь хүтэлбэрилхэ арга онолнуудые нарижуулан һайжаруулха, хүдэлмэришэн ангитай, бүхы ажалшадтай партиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ асуудалнууд зүбшэгдөө.

Мүнөөнэй эрилтэнүүдые, ажал ябуулгынь арга боломжо хараада абажа, аха дүү партинуудай бариматалан бэелүүлдэг партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримуудай, партийна хүтэлбэриин гол ёһонуудай интернациональна шэнжэ шанартай, онсо удха шанартаи байһыень бодото хэрэгүүд элирхэйлнэ гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондохи хоёр, олон талын харилсаа холбоо үргэдхэлгэ, эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин асуудалнуудаар зүбшэлнүүдые хэлгэ, дүй дүршэлөө халан абалсалга, партийна байгуулалтын гол шухала асуудалнуудые хамтаарлан табижа, зүбшэн хэлсэлгэ ехэ удха шанартай гээд зүблөөн дээрэ заагдаа.

Зүблөөн хани ёһоной, бүтэмжэтэй һайн оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

Үндэр шагнал

«Мосфильм» гэжэ киностуди совет киноискусство хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяануудтай байһанайнгаа түлөө, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1974 оной январиин 23-най Указай ёһоор, Октябриин Революциин орденоор шагнагдаа.

(ТАСС).

Арадуудай аха дүүгэй бүлэ дотор

ГОРНО - АЛТАЙСК. (ТАСС). Горно-Алтайн автономито областиин тугта Ленинэй ордентой зэргэлүүлээд Арадуудай хани барисаанай орден зүүлгэгдэбэ.

КПСС-эй обкомой, областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй баярай суглаан городой Соёлой ордон соо болобо.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Алтайн крайкомой нэгэдэхи секретарь, Социалис Ажалай Герой А. В. Георгиев Эхэ ороной үндэр дээдэ шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, Горно-Алтайн бүхы ажалшадые КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй үмэнэһөө халуунаар амаршалаад, областиин тугта тус орден зүүлгээ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1973 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

1973 он — юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэл — Буряадай АССР-эй экономико, культура болон ажабайдалай байдал һуудал һайжаруулха талаар саашадаа ехэ алхам хэһэн жэл болобо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ шухала дүнгүүдые нимэ тоонуудаар харуулжа болоно:

	1973 оние 1972 онтой сасуулхада (процентээр)
Промышленностиин валовой продукци	106
Промышленна продукци худалдалга	108
Хүдөө ажахын валовой продукци	99,5
Капитальна һомололго	90
Арадай ажахыдахи хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай тоо	103
Ажалай бүтээсэ:	
промышленностьда	104
хүдөө ажахыда	98,6
барилгада	102
Арадай ажахын салин хүлһэнэй фонд	105
Эд бараанай эрьесэ	105
Арад зоной һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангалгын ажалай хэмжээн	107
Арад зоной нөөсэлгын кассада оруулһан мүнгэн	112
Гүрэнэй предприятинууд болон организацинуудай (хүдөө ажахы, түмэр замай транспорт оруулангүйгөөр) олзо—11 һарын дүн	107

I. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Продукци худалдаха, гол шухала зүйлэй хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнэй. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада, промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 6,2 процентээр, тиихэдэ продукци худалдалгын хэмжээн 8 процентээр ехэ болоһон байна. Промышленностьда ажалай бүтээсэ 3,7 процентээр дээшэлээ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалта 60 процентээр ехэ болоо.

1973 ондо, нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада промышленностиин зарим һалбаринуудай продукци иимээр ехэ болоо гэбэл: электроэнергетикэ 5 процентээр, түлишын (шулуу нүүрһэнэй) промышленность 6 процентээр, машина бүтээлгэ, металл болбосоруулга 8 процентээр, ой модоной, модо болбосоруулгын промышленность 2 процентээр, барилгын материалнуудай промышленность 5 процентээр, хүнгэн промышленность 9 процентээр, эдеэ хоолой промышленность 4 процентээр.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бүхы министерствэнүүд болон управленинүүд продукци худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Улаан-Үдэ городой болон республикын промышленна зарим аймагуудай продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ ба үйлэдбэриин хэмжээнэй хубилһые нимэ тоонууд харуулна:

	Түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1973 оние 1972 онтой сасуулхада (процентээр)
Улаан-Үдэ хото	102	107
тэрэ тоодо:		
Советскэ район	103	103
Железнодорожно район	102	109
Октябрьска район	101	106
аймагууд:		
Баргажанай	98	111
Загарайн	100,6	99
Захааминай	102	102
Кабанскын	91	101
Хэжэнгын	109	109
Хяагтын	99,8	110
Прибайкалиин	102	104
Сэлэнгын	103	108
Улаан-Үдын	95	103
Хориин	93	95

1973 оной йюлиин 1-нэй мэдээгээр республика дотор түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар промышленна 167 предприяти хүдэлжэ байгаа. Эдэнэр промышленна продукциин 99,6 процентые бүтээн гаргадаг болонхой.

Зарим предприятинуудай, управленинүүд болон министерствэнүүдэй продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ, үйлэдбэриин хэмжээнэй, ажалай бүтээсын ургалтын хэмжээн нимэ тоонуудаар харуулагдана:

	1973 ондо продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1973 оние 1972 онтой сасуулхада (процентээр): үйлэдбэриин ургалта	ажалай бүтээсэ
«Электромашина» завод	105	108	108
«Теплоприбор» завод	100,5	126	116
Локотомов-вагон заһабарилгын завод	101	101	101
«Бурятэнерго» гэжэ районно управлени	104	105	97
Гусиноозёрск шахта	102	103	109
Тимлюйн цементын завод	100,9	103	104
Асбоцементын зүйлнүүдэй Тимлюйн завод	103	108	110
«Забайкаллес» комбинат	96	99,4	99,0
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	101	107	106
Ноохо сэбэрлэдэг Улаан-Үдын фабрика	102	109	106
Нарин сэмбын фабрика	103	109	109
Һүнэй промышленностиин Буряадтахи республиканска үйлэдбэриин нэгэдэл	105	109,4	113
Мяханай промышленностиин Буряадтахи республиканска үйлэдбэриин нэгэдэл	98	99,0	98
Загаһанай промышленностиин Байгалай трест (Буряадай АССР-эй дэбисхэр дээрэхи)	114	107	111
«Сельхозтехника» гэжэ Буряадай республиканска нэгэдэл	101	96	94
Хилээмэнэй продуктнуудай Буряадтахи республиканска үйлэдбэриин нэгэдэл	104	102	105
Буряадай АССР-эй хэблэлэй, полиграфиин болон номой наймаанай хэрэг эрхилдэг управлени	103	102	105
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй министерствэнүүд болон управленинүүдэй промышленность	102	109	106
Нютагай промышленностиин министерство	103	114	109
Эдеэ хоолой промышленностиин министерство	101	106	106
Ой модоной ажахын министерство	110,2	126,8	107,6
Түлишын промышленностиин управлени	103	106	102
«Бурятстройматериалы» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	100,4	103	105

Республика дотороо продукци худалдаха түсэбэй бүхы дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэгдээд байхадань, 22 предприяти гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 12 процентнь түсэбөө дүүргээгүй. Эдэнэр 18,8 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө багаар худалдаһан болоно. Түсэбөө дүүргээгүйшүүлэй тоодо эдэ ороно гэбэл: Хяагтын плавико-шпатова рудник, металло-конструкцинуудай хүүргын завод, автомобиль заһабарилдаг Элхиин завод, «Забайкаллес» комбинадай 9 предприяти, мяханай промышленностиин Буряадтахи республиканска нэгэдэл болоно.

Промышленна продукциин шухала шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ нимэ тоонуудаар харуулагдана.

	1973 ондо үйлэдбэрилэгдэһэниинь	1973 оние 1972 онтой сасуулхада (процентээр)
Хамтын хэрэглэмжын электростанцинуудай үйлэдбэрилһэн электроэнерги — миллион киловатт-часаар	1121	108
Шулуу нүүрһэн — мянган тонноор	1466	105
100 киловатт-часһаа ехэ хүсэтэй электродвигательнүүд — хэһэгээр	4344	109
Приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд — мянган түхэригөөр	943[illegible]	128
Автомобильна кранууд—хэһэгээр	45[illegible]	107
Барилгын модо зөөлгэ (колхозуудай хэһые оруулангүй) — мянган кубометрээр	3574	100,5
Хюрөөдэмэл материалнууд (колхозуудай хэһые оруулангүйгөөр) — мянган кубометрээр	1067	89
Хабсаргамал түмэр бетон конструкцинууд болон детальнууд— мянган кубометр зүйлнүүдээр	188,2	105
Барилгын хирпиисэ — миллион хэһэгээр	123,2	101
Асбоцементын листнүүд (шифер) — миллион условно плиткээр	205,7	106
Сонхын шэл — миллион дүрбэлжэн метрээр	12,8	87
Ноохон бүд — мянган дүрбэлжэн метрээр	2252	101
Угаагдаһан ноохон — мянган тонноор	19,2	112
Трикотажна дотор хубсаһан — мянган хэһэгээр	2447	102
Трикотажна гадар хубсаһан — мянган хэһэгээр	1377	110
Оёдолһон хубсаһан хүсэд сэнгээрээ (1967 оной июлиин 1-нэй предприятиин оптово сэнгээр) — миллион түхэригөөр	29,1	109
Һээһы гутал — мянган паараар	255	99,2
Мяхан (нэгэдэхи категориин субпродуктнуудые оруулалсан) гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан — мянган тонноор	36,6	92

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи, 4-дэхи хуудаһануудта).

МҮНӨӨДЭР КОМСОМОЛОЙ ОБЛАСТНОЙ XXVII КОНФЕРЕНЦИ НЭЭГДЭХЭНЬ

ШЭНЭ ХҮСЭТЭЙГӨӨР, ШЭН ЗОРИГТОЙГООР

АМЖАЛТАҺАА АМЖАЛТАДА...

Мүнөө манай совет арад юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы удха шанартай дүрбэдэхи жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө габшагай һайнаар ажаллажа байна. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй тогтоол, КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалга, хүдөө ажахын болон промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай тогтоол хүдэлмэришэд, таряашадай эдэбхи эрмэлзэл хүгжөөһэн, шэнэ амжалтада уряалһан документнүүд болонхой.

Манай завод шэнээр соносхогдоһон социалис мүрысөөндэ хэм оролсохоор зэһэнэ. Бригада, участок, халаан, цех бүхэнэй хүдэлмэришэд арга боломжоёо наринаар хаража үзэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абана.

Энэ хэрэгтэ заводоймнай комсомолшууд эдэбхитэйгээр оролсоно. 1973 ондо тэдэнэр яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа һэн. Локомотив хабсаралгын цехэй Геннадий Усольцевой слесарьнүүдэй, якорна цехэй Виктор Чилмодеевэй хэбшэдэй комсомол-залуушуулай бригаданууд мүнөө үедэ 1974 оной март—апрель һарын тоосоондо оронхой ажаллажа байна. Усольцевой бригадын коллектив тодорхойлхы жэлэй түсэбтэ даабарие август һара соо дүүргэхэбди гэжэ бэеэ уялгаланхай.

Иимэ үүсхэлнүүдэй аша үрэнь ехэ. Жэшээлхэдэ, Геннадий Усольцевой дизельнэ цехэй Виктор Опаринай комсомол-залуушуулай бригаданууд городской комсомольско конференциин нээгдэһэн үдэр ажалай вахтада жэгсажа, арьбалһан, алмаһан материалаараа продукци үйлэдбэрилөө һэн. Тиихэ зуураа халаанайнгаа даабари 155 процент дүүргээ.

Габшагай эршэтэ ажалаараа шалгардаг комсомолшууд манай заводто олон. ВЛКСМ-эй горкомой гэшүүн Виктор Волков, заводой комсомолой комитедэй гэшүүн Виктор Филатов, Геннадий Кузнецов, шэрэм шудхалгын цехэй комсомолой организациин секретарь Валерий Бадуев болон бусад үдэрһөө үдэртэ даабарла үлүүлэн дүүргэжэ, олондо магтаалтай болонхой юм.

КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, Валерий Бадуевай комсомол-залуушуулай бригада халаанайнгаа даабарие 120—125 процент дүүргэжэ, 1974 ондо түсэбһөө гадуур 2000 гаран тормозой колодконуудые үйлэдбэрилхэбди гэжэ үгэеэ үгөө.

Кузнечнэ цехэй комсомолшууд ехэ үнэтэй үүсхэл гаргаа. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 55 тонно штамповко болон поковко гаргахаар зэһэнхэй. Мүн термистнүүдэй комсомол-залуушуулай бригада техническэ талаһаа баримталагдаһан нормонуудые гүйсэдөөр нэбтэрүүлэн бэелүүлжэ, тэрээнһээ үндэһэлэн ажаллая гэжэ заводой комсомолой коллективүүдые уряалаа.

1973 ондо комсомолшууд ажалайнгаа һүүлдэ үлэжэ, хоёр локомотив, гурбан вагон заһабарилан гаргаа, 211 тонно түмэрэй хаядаһа суглуулаа. Нэгэ дизель заһабари хэхээр бэлдэгдэнхэй, 20 мянган түхэригэй элдэб материал алмагдаа. Мүн 500 дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэ барижа дүүргээбди. Залуу мэргэжэлтэд фотохимучастогай документациинь зохёожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ юм. Энэнь 20.000 түхэригэй олзо жэл соо оруулха аргатай.

1974 ондо комсомолшууд болон залуушуулай хүсөөр 600 хүнэй байха хамтын байра, спортын комплекс, тамаралгын бассейн барижа эхилхээр хараалнабди.

Заводой Соёлой ордондо уран һайханай 18 бүлгэм хүдэлнэ. Тэдээндэ хабаадалсадаг ЛВРЗ-гэй уран һайханай коллектив районой, городой, республикын харалгануудта эдэбхитэй хабаадажа, нэгэтэ бэшэ шанда хүртэхэ һуури эзэлһэн байна. Эдэ амжалтануудта комсомолшууд болон залуушуул горитойхон хубитаяа оруулаа гээшэ.

Мүн спортын командануудта залуушуул олооро ябалсадаг. Бокс, хоккей, коньки, самбо, бүхэ барилдаан, штанг үргэлгэ — эдэ олон мүрысөөндэ ЛВРЗ-гэй спортсменүүдэй туйлаһан амжалтануудынь комсомолшуудай, залуушуулай хабаадалгагүйгөөр үнгэрөөгүй ёһотой.

ВЛКСМ-эй манай заводой комитет политһуралсалда горитой анхарал хандуулна. 20 кружогуудта 300 гаран залуу үетэн экономикын эрдэмэй, политическэ эрдэмэй үндэһэ һууритай танилсадаг юм. Энэ һуралсалые үнинэй пропагандистнууд хүтэлбэрилнэ. Жэшээлхэдэ, инструментальна цехэй начальнигай орлогшо Г. И Ганько, кузнечнэ цехэй технолог И. С. Савельев, заводоуправлениин профсоюзай завкомой инспектор А. А. Ицкович гэгшэд нилээд олон жэлэй туршада хүдэлнэ.

Мүнөөдэр манай республикын комсомолой түлөөлэгшэд тоосоото үедэхи ажал ябуулга тухайгаа хөөрэлдэжэ, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлхонь. 1200 гаран гэшүүдтэй ЛВРЗ-гэй комсомолой организациин зүгһөө республикын бүхы комсомолшуудые, залуушуулые амаршалаад, 1974 ондо үшөө һайнаар, бүри эдэбхитэйгээр ажаллахые, һайнаар һурахые уряалнаб.

А. ЛУБСАНОВ,
ЛВРЗ-гэй комсомолой комитедэй секретарь.

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛДЭ— ГАБШАГАЙ АЖАЛ

Областной комсомолой конференциин урдахана комсомолой Бүхэсоюзна суглаан боложо үнгэрөө. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй документнүүдтэй, нүхэр Л. И. Брежневэй шэнэ жэлэй амаршалгатай, партиин ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгатай зохилдуулан, комсомолой организациин бэелүүлхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэһэн.

Манай һү һаалиин центральна фермэ комсомолшууд болон залуушуулһаа бүридэһэн коллектив юм. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ бидэ дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һү һааха социалис уялга абаһан тухайгаа тэрэ суглаан дээрэ мэдүүлээ һэмди. Би өөрөө энэ жэлдэ 2900 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааха зорилготойб. Тиихэтээ хамта совхозойнгоо Хүһоотын МТФ-гэй коллективые социалис мүрысөөндэ уриһан байнабди.

Зориһондоо хүрэхэ арга боломжо манда бии. Бидэ бүгэдөөрэн нэгэдэхи классай мэргэжэлтэй болоһон һаалишад бди. Совхозой түб Шаралдайн тосхонһоо 10 километр холо газарта хүдэлдэг гээшэбди. Бидэнэртэ хамтын байра һайнаар түхеэржэ үгэнхэй. Ажаллаха, һураха, амарха арга манда дүүрэн олгогдонхой.

Манай фермые Филипп Константинович Носков хүтэлбэрилдэг. Энэ эрилтэ ехэтэй, энэрхы сэдьхэлтэй, мал ажал дээрэ удаан хүдэлһэн, мэргэжэл түгэс коммунист. Иимэ хүнэй ударидалга доро хүдэлхэдэ урматай, ажал хэрэгнай урагшатай ябана гэжэ хэлэхэ уялгатайбди.

Би өөрөө 1970 ондо арбадахи класс дүүргээд, һаалишан болоо һэм. Үнеэн бүриһөө 1972 ондо 2315 килограмм, 1973 ондо 2804 килограмм һү һаагаа һэм. Аймагай комсомолой конференциин делегадууд намайе областной конференциин делегадаар һунгажа, ехэ этигэл найдабари үзүүлээ. Тэрэниинь харюулхын түлөө һайнаар хүдэлхэ уялгатайб.

А. ПЕТРОВА,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой һаалишан.

„Манай гайхамшаг залуушуул Ленинэй захяа заабаринуудта, Коммунис партиин хэрэгтэ үнэн байдагаа шэнэ хүсэтэйгөөр лаблан баталха, түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые габшагай ажалай, эрхим һуралсалай жэл болгохо гээд этигэжэ байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет мэдүүлнэ...“

(Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаһаа).

ЭРДЭМЭЙ ОРЬЁЛ ӨӨДЭ

Улаан-Үдэ хотодо СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай хүдэлжэ байдагые мэдэнэ гээшэбди. Тус филиал Буряад ороной эрдэм-шэнжэлэлтын түбынь мүнөө болоод байна. Эндэ олон тоото мэдээжэ эрдэмтэдтэй суг хамта тэдэнэй ерээдүйн найдамтай халаан болохо залуу үетэн эрдэмэй орьёл өөдэ олоороо дабшана. Эндэ мүнөөдэр комсомолой 105 гэшүүд ажаллана.

Һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада филиалда геологиин эрдэм-шэнжэлэлгын институт, хэдэ хэдэн лаборатори, таһагууд нэмэжэ нээгдэнхэй. Аха нүхэдэй халуун дэмжэлгэ, туһаламжын хүсөөр залуу үетэн эрмэлзэл, зориг ехэтэйгээр совет хүнүүдэй ажабайдал бялжуулха оюун бодолой бүтээлнүүдые олоор бии болгохо гэһэн хүсэл, зорилго урдаа табяад, хүдэлжэ байдаг.

1973 ондо манай филиалда залуу эрдэмтэдэй таба дугаар конференци зарлагдаһан байгаа. Эрдэм-шэнжэлэлгын талаар залуушуулай урагшаа ямар алхам хэжэ байлгань, тэдэнэй бэлиг шадабари, ургалтань энэ конференци дээрэ эли тодоор харагдажа, саашадаа бэелүүлхэ зорил... дынь тодорхойлогдоо һ... конференци дээрэ зал... дэмтэдэй 64 элидхэл ... дажа, олоной магтаал, шаалда хүртэһэн байна.

Гадна эрхим научна ... мэри бэшэлгээр филиал... залуу эрдэмтэдэй дунда ... үнгэргэгдөө һэн. Эр... хүдэлмэриингөө түлөө ... нүхэднай тусхай ша... гүүдтэ хүртөө һэн.

Филиалай админис... парткомой халуун ту... жын ашаар ВЛКСМ-эй ... тет, залуу эрдэмтэдэй ... ябуулжа байдаг эдэ ... ябуулганууд комсомол... хүсэл зориг бадараадаг, үүсхэлыень хүгжөөдэг ... гэдэндэ ойлгосотой.

Мүнөө үедэ филиалай ... сомолшууд партиин ... Хандалгада харюу ... эрдэм, техникэ, соёл ... бүри эршэтэйгээр ху... научна хүдэлмэриин ... үрые дээшэлүүлхэ, эрд... кын туйлалтануудтай а... ноо дүтэрхыгөөр тани... гэһэн хүсэл зорилг... хүдэлжэ байнхай.

Т. АСЕ...
филиалай ВЛКСМ...
комитедэй секре...

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ

УРАГШАА!

Таряалан дээрэ,
завод, фабрика соо,
Габшагай хүдэлнэ
совет оронойм комсомол,
Түрүү зэргэдэ
урагшаа дабшана
залуушуул
Гэрэлтэй һайхан
ерээдүйе барилсан.
Амаршалнаб шамай,
Буряад оронойм комсомол,
Алдар солыеш
түүреэн дууланаб
шүлэглэн.
Зуун мянган
Залуу үетэн Буряадайм,
Бата алхамаар
урагшаа, урагшаа
дабшанал!
Жэлнүүд ошоно
Жэгтэй түргэнөөр һубарин,
Шэнэ хэрэгүүд
табан жэлэй эрилтээр,
Шиидхэл хүлеэн
тобойн гарана урдамнай,
Ажал, ажал
Аян замда уряална.
Урагшаа комсомол!

Буряад оронойм комсомол!
Дорюун алхамаар
эрмэлзэнэш холо руу
Уужам оронойм
хаанашье һаа залуушуул,
Хото город,
завод, фабрика бодхооно.
Алдар солото
Буряад оронойм комсомол.
Аян замдаа
Амжалтатай яба!
Урагшаа, урагшаа
Буряад оронойм комсомол!
Урагшаа, урагшаа
манай үеын залуушуул!

ХАРЮУЛХАЛ БАЙХАБ

Манай леспромхозой тарна цех хайрсагуудай хабтагайнуудые хюрөөдэжэ гаргадаг юм. Би эндэ хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байнаб. Үдэрэйнгөө даабарине 110—120 процент дүүргэдэгбди. Цехтэмнай залуушуул олон. Тиимэһээ манай комсомолой организаци леспромхоз соогоо томонуудай нэгэн гэжэ тоологдодог.

Бидэ комсомолшууд политкружогуудта, элдэб һуралсалда эдэбхитэйгээр ябажа, юрэнхы мэдэсээ дээшэлүүлхые яһалашье оролдодог гээшэбди. Союзна бэшэ залуушуулай дунда горитой хүдэлмэри ябуулагдана. «Манай ленинскэ комсомол» гэжэ һуралсалай хэшээлнүүд саг соогоо үнгэргэгдэжэ байдаг юм.

Би өөрөө 1970 ондо дунда һургуули дүүргээд, столоводо хүдэлжэ байтараа, энэ тарна цехтэ хүдэлмэришэнөөр ороод ажалланаб. Хойто жэлһээ крановщигуудай курсда орохо һанаатайб.

Леспромхозоймнай түб тосхонһоо холо бэшэ оньһожоруулагдамал склад бии болонхой. Крановщигууд хэрэгтэй. Тиимэһээ тэндэ ажаллаха хүсэл бии.

Мүн саашаа һураха һанаатайб. Мүнөө үеын залуушуул һурахаяал эрмэлзэдэг ха юм.

Комсомолой областной конференциин делегадаар һунгагдаһандаа бахардаашье, баярлаашье, омогорхоошье һэм.

Л. КУКСИНА,
Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэн.

КОМСОМОЛОЙ КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАТ

ҺААЛИШАН ХҮБҮҮН

Цахир тосхонһоо баруулжаа ошоходо, автомашинын дардам харгын хойноһоо һаалиин фермын шэнэхэн байра харагдаха. Үнеэд болон туганнуудай дальнууд, байрын гэрнүүд, тэжээл бэлдэдэг цех... Тойроод харахада, ехэшье бэшэ аад, үрэжэл һайнтай сабшалан... Тээ саанаханань шэб шэнэхэн гэрнүүдтэй томохон тосхон харагдана. Зүг бүриһөө үндэр гэгшын хада уулануудаар хүреэлэгдэнхэй.

Энэмнай «Победа» колхозой (һаяхан Дүтэлүүрэй совхозой табадахи отделени болоо) һаалиин томодхогдоһон фермэ гээшэ. Тус фермын коллектив бүхы аймаг дотороо мэдээжэ болоһоор униинэй юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэхи һаалишад бүри жараад онһоо эхилжэ, һү ехээр һаадаг болоһон, аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэдэг байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэшье энэ коллектив һайнаар хүдэлжэ гараа.

Эндэ ажалша бэрхэ, һаалишанай ажалай нюусые һайнаар ойлгодог, мэдэдэг болоһон хүнүүд олон юм. Тэдэнэй тоодо Ханда Абидуева, Намжил Соктоева болон бусад оролсоно. Эдэмнай бүхы наһаараа мал ажалда хүдэлжэ, барагдашагүй баян дүршэлтэй болоһон хүнүүд юм. Тиигэхэ зуураа, залуу үетэниие ажалайнгаа дүй дүршэлдэ һургадаг, мэдэхэгүй юумыень заажа үгэдэг һайн һайхан заншалтай. Тэдэнэртэй сугтаа хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон, аймагай түрүү һаалишадай зэргэдэ оролсоһон залуушуул эндэ олон.

Энэ фермын залуу һаалишадай дундаһаа Владимир Гончиковые онсолон тэмдэглэмээр. Энэмнай энэл нютагта түрэһэн, эндэл «өөдөө болоһон» хүн юм. Тэрэнэй түрэлхидынь хэр багаһаа хойшо адууһа мал адуулдаг ажалтай байгаа. Эжынь олон жэлдэ таһалгаряагүй һаалишанаар хүдэлжэ ябаһан намтартай. Эжын хүбүүн эжытэйгээ ходо суг ябадаг һэн тулададаа ажалынь адаглан харадаг, һонирходог байжашье болоо.

Володя 1968 ондо Цахирай дунда һургуули дүүргэжэ гараа һэн. Урдань — үргэн ехэ зам: арбадахиие дүүргэгшэдэй олонхинь дээдэ, тусхай дунда һургуулинуудта орожо, эрдэмээ үргэлжэлүүлхэ зорилготой байгаа. Теэд... зарим нэгэниинь түрэл нютагтаа үлэжэ, эжы, абынгаа ажалай намтар үргэлжэлүүлхээр шиидэбэ. Тэдэнэй дунда Володя Гончиков байгаа. Тиихэдэ һаалишан болохо гэжэ шиидэһэнээ Володя ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ мэдүүлээ һэн.

— Һайнш даа, Володя! Түрүүшээр хүндэшэгшье байжа магад. «Залуу хүн зориһондоо» гээд дэмы хэлсэдэггүй ха юм. Шинии һаалишан болоходо, туһалха хүнүүд фермэдэмнай олон байха даа, — гэжэ парторганизациин секретарь В. Соктоев залуу нүхэрэй һанал бодолые дэмжэһэн байгаа.

Тэрэ гэһээр Володя табадахи жэлээ һаалишанаар хүдэлжэ байна. Парторгын хэлэһэндэл түрүүшээр, үнэхөөрөөшье, хүндэшэг байгаа: үглөөгүүр эртэ бодохо, үдэрынь амарха саг олдохогүй. Теэд бага зэргын бэрхэшээлһээ сухаридаггүй, дабажа гарахын түлөө тэсэмгэйгээр тэмсэдэг һэн тула Володя урагшаа тэгүүлдэг байба. Ажал хүдэлмэридэнь аха нүхэд айхабтар ехэ туһа хүргэдэг, зүбшөөл заабари үгэдэг һэн. Эрдэмтэй байһан дээрэһээ ном, газета ехээр уншадаг һэн ааб даа.

Үдэр хоногой үнгэрхэ тума дүршэл шадабаритай боложо эхилээ. 1972 ондо аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай һайн дүнгүүдые туйлажа шадаа һэн. Тиихэдэ даажа абаһан үнеэн бүриһөө 2309 килограмм һү һааха, аймагай түрүү һаалишадай тоодо оролсоһон байгаа. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ дэлгэрһэн малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр Владимир Гончиков «Шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар шагнагдаһан байха юм.

Гүрэн түрын түрүүшын шагнал хайра комсомолой гэшүүн Владимир Гончиковой хүсэн дээрэ хүсэ нэмээһэн, үшөө ехэ зориг бадаруулһан байгаа. Тингэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ улам эршэтэйгээр ажаллаба. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ һү һаалгаар абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа. Тиихэдэ табан жэлэй түрүүшын гурбан жэл соо һү һааха даабарияа сүм дүүргэһэн байна.

ВЛКСМ-эй гэшүүн Владимир Гончиков ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Тэрэ ажахын комсомолой комитедэй гэшүүнээр һунгагдаад, энэ хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандадаг байна. Һаалишан хүбүүн аймагай комсомолой конференцидэ хоёрдохиёо делегадаар һунгагдажа, һаяхан үнгэрһэн конференци дээрэ ВЛКСМ-эй райкомой гэшүүнээр һунгагдаба. Тиихэдэ аймагай комсомолшуудай түлөөлэгшэд бэрхэ һаалишан Владимир Гончиковые областной комсомолой конференциин делегадаар дэбжүүлһэн байна. Тингэжэ Дүтэлүүрэй совхозой табадахи отделениин һаалишан хүбүүн Буряадай республикын комсомолшуудай ехэ хуралдаанда баһа хоёрдохёо хабаадалсахань гээшэ.

Владимир Гончиковой ажалладаг фермын һаалишад, мал адуулагшад 1974 ондо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, Совет правительствын, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые үнэн зүрхэнһөө дэмжэжэ, табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ бүри һайнаар ажаллаха зорилго урдаа табиба. Фермын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгондоо хүрэжэ шадаха байһандаа бата этигэмээр.

Б. ШОЁНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Захааминай аймаг.

ТОО, БАРИМТАНУУ...

☆ 1973 ондо 14500 ... хүн ВЛКСМ-эй гэшү... шэнээр абтаа. Тиих... Буряадай областной ко... молой организаци бүхы ... рээ 105 мянга гаран ... һөө бүридэнэ гээшэ.

☆ Манай областной ор... низациин бүхы гэшүү... 47,3 процентнь гэхэ ... али 50 мянган шахуу ... шүүдынь арадай ажа... соёл гэгээрэлэй, эрдэм ... кын олон һалбаринууд ... хүдэлжэ байна. Эдэнэй ... өөд мянганиинь хүдэл... шэд, колхознигууд, со... зой хүдэлмэрилэгшэд, ... дай ажахын мэргэжэлтэ... лоно. Онсолон хэлэбэл, ... дөө ажахыда 12 мя... хүн, тэдэнэй тоодо 7 мя... ниинь совхозуудта ажа... на.

☆ Мал ажалда 3019 ком... молшууд хүдэлнэ. Үнгэ... шэ жэл соо 363 залуушу... хонишодоор, һаалишад... ажаллахаяа гараһан ба... 3408 комсомолшууд мех... затор мэргэжэлтэй.

3800 инженерно-техни... скэ хүдэлмэрилэгшэд ... Тэдэнэй 675-ниинь хү... ажахын мэргэжэлтэд.

☆ Буряадай облас... организациин 50 проце... дээдэ, гүйсэд бэшэ д... дунда һургуулиин эрдэ...

☆ 1972—1973 он... 36.000 хүн ВЛКС... гэшүүдээр абтаа. Т... дээ табанайнь нэгэ хү... мэришэн гү, али колхо... совхозой хүдэлмэри... байһан байна.

☆ Мүнөө үедэ облас... организациин 105 ... гэшүүд 1342 эхин орга... цинуудта ороно. Эхин ... низацинуудай гурбанай ... ннинь таби. таби гаран ... шуудтэй. 16 эхин орган... цинууд райкомой эрх... юм.

☆ Мүнөө үедэ комс... лой эхин организацину... секретарьнараар, ВЛКСМ... райкомуудай хүдэлмэр... шэдээр 1600 гаран ... коммунистнууд хүд... байдаг юм.

☆ 1973 ондо 600 ... эрхим комсомолшууд ... мунис партиин зэргэдэ ... таа.

ҺАЙНААР ҺУРАХА—МАНАЙ УЯЛГА

Студент хүн һайнаар һуража, ерээдүйн эһайн мэргэжэлтэн болохо ёһотой. Энэ гол уялгадаа манай хүсэл эрмэлзэл сүм зорюулагдана. Тон һайнаар һурахаяа оролдохоһоо гадна, мүн элдэб ниитын бүлгэмүүдэй хүдэлмэридэ хабаадажа, үхибүүдтэй хүдэлхэ дүй дүршэлдэ һурахын, элдэб юумэ хэжэ шадаха болохын тулада яһала эрмэлзэдэг гээшэбди.

Манай түүхын болон хэлэ бэшэгэй факультедэй дэргэдэ эхи түрүүн эмхидхэгдэһэн, мүнөө бүхы институдай уран бэлигтэниие нэгэдүүлдэг «Байгалай долгинууд» гэжэ дуу, хатарай ансамбльда миниин суг һурадаг студентнэр тон эдэбхитэйгээр ябалсадаг гээшэ.

Студентнэрэй ажабайдал тон һонирхолтой. Тээмэндэ манай отделенидэ буряад поэзиин үдэшэ болоо. Тэндэ манай республикын элитэ поэдүүд ерэжэ, һонирхолтой хөөрэлдөө хээ, өөһэдынгөө уран шүлэгүүдые уншаа. Иимэ үдэшэнүүдые олоор эмхидхэжэ байбал, тон хэрэгтэй. Студентнэрэй мэдэсые дээшэлүүлгэдэ нүлөөлхы туһатай байха һэн.

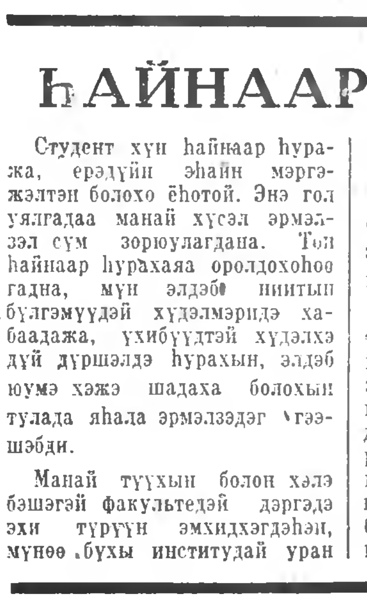
Студентнэр комсомолшуудай ажабайдалда ленинскэ шалгалта барилга тон шухала һуури эзэлдэг. Манай отделениин 325-дахи бүлэгэй студентнэр ленинскэ шалгалтые «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагаа һэн. Тэдэнэр политическэ мэдэрэлэйнгээ хатуужанги, һайн һурадаг байһанаа гүйсэдөөр гэршэлжэ шадаа ха юм.

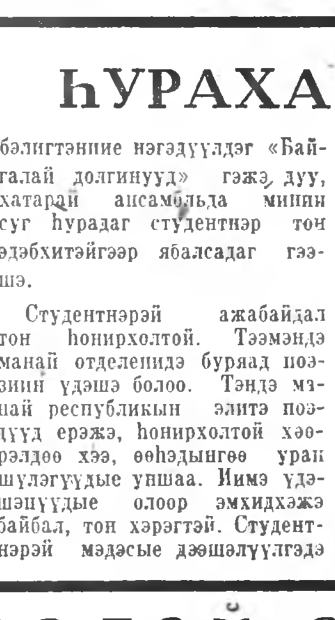
Үнэхөөрөөшье, отделенидэмнай эрхимээр һурадаг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, шанга журамтай, хүмүүжэнги зон олон лэ даа. Жэшээлхэдэ, 3-дахи курсын студент басаган Лидия Базарова районой Соведэй депутадаар һунгагдаһанхай.

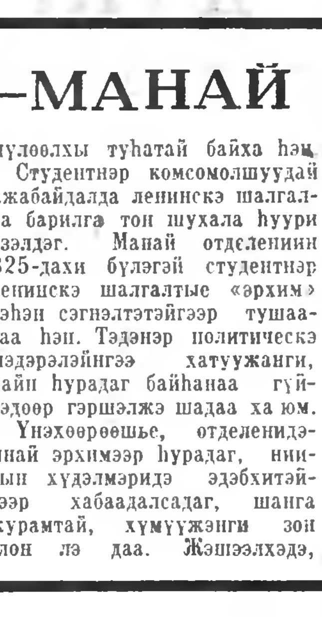
Мүнөөдэр манай областной комсомолой конференци хүдэлмэреэ эхилбэ. Би үетэн нүхэдэйнгөө зүгһөө һайнаар һураха, эрхим мэргэжэлтэд болохо байһанаа түрэл партидаа үгэеэ үгэнэб. Энэ манай гол уялга ха юм.

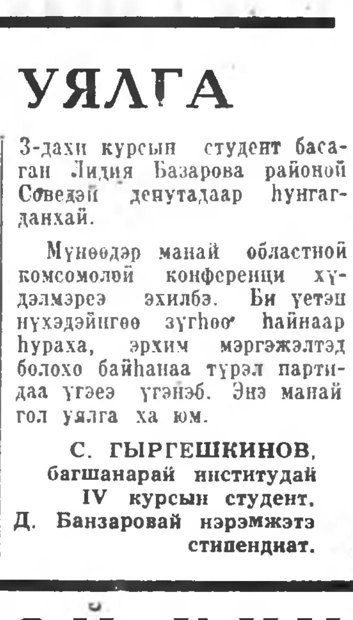
С. ГЫРГЕШКИНОВ,
багшанарай институдай IV курсын студент,
Д. Банзаровай нэрэмжэтэ стипендиат.

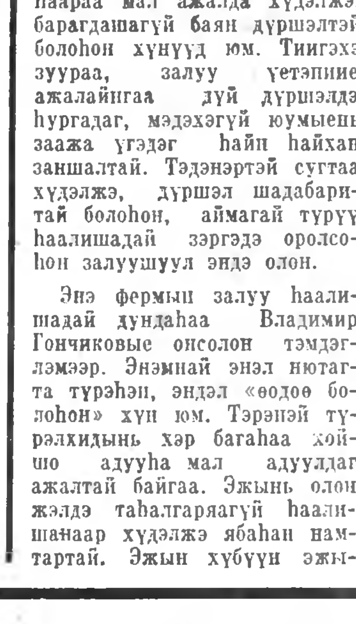
КОМСОМОЛОЙ ОБЛАСТНОЙ XXVII КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУ...

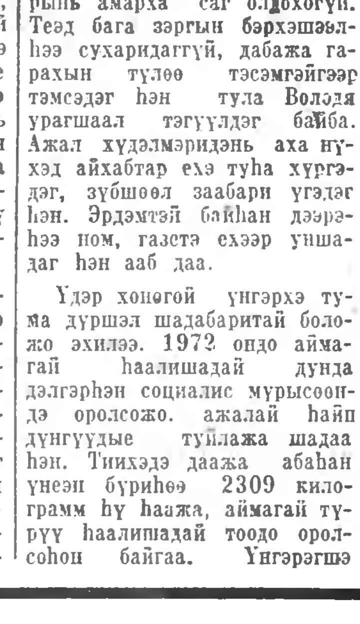

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэн Екатерина КУРИКАЛОВА.

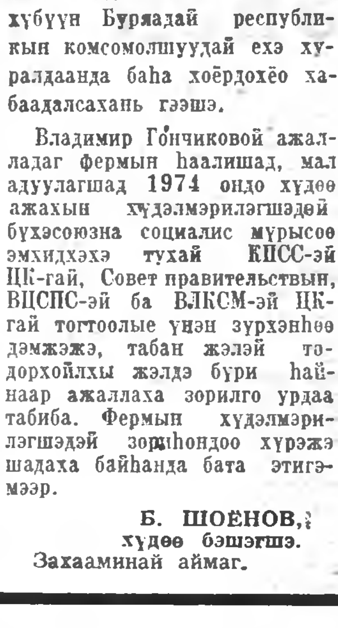

Буряадай хүдөө ажахын институдай комсомолой комитедэй секретарь Галина ГАЛСАНОВА.

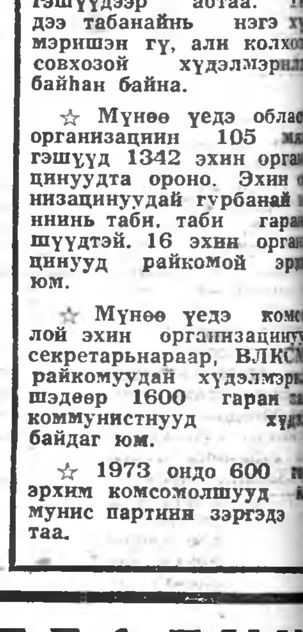

Улаан-Үдын аймагай Ивалгын ОПХ-гай механизатор Вячеслав ГОЛЫШЕВ.

Зүүн Сибириин технологическа институдай залуу багша Долгор ГАРМАЕВА.

Октябрьска райондохи худалдаа наймаанай байшангай наймаалагша Нелли АЛЛИАСКАРОВА.

Хориин аймагай Үдын совхозой Бэян-голой һү һаалиин фермын һаалишан Альфанур ГАЗИЗОВА.

Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой зуутан солотой хонишон Цырендоржо ШИНДАКОВ.

Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэн Любовь КУ...СИНА.

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1973 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

(Үргэлжэлэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

1.	2.	3.
Колбасагай зүйлнүүд — мянган тонноор	12,6	104
Загаһанай эдеэ хоолой товарна продукци — тонноор	4792	104
Малай тоһон (гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан) — тонноор	3425	113
Үдхэн һүөөр хэгдэһэн продукци (гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан һүндэ оруулхада) — мянган тонноор	51,3	100,5
Хилээмэн ба хилээмэнэй бусад зүйлнүүд — мянган тонноор	103,7	101,7
Макароной зүйлнүүд — тонноор	5508	129
Кондитерска зүйлнүүд — тонноор	13231	134
Хубсаһа угаадаг машина — мянган хэһэгээр	126,3	90
Мебель — миллион түхэригөөр	10,4	108
Культурна ажаһуудалай болон ажахын хэрэгсэлнүүдэй зүйлнүүд — миллион түхэригөөр	27,6	103

1973 ондо гүрэнэй түсэбһөө гадуур иимэ зүйлнүүд бүтээн гаргагдаа гэбэл: 76 мянган тонно шулуу нүүрһэн, 30 мянган түхэригэй приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд болон тэдэнэй запасной частьнууд, 100 киловатт-часһаа дээшэ хүсэтэй 44 электродвигательнүүд, 2,2 миллион хэһэг шифер, 23 мянган дүрбэлжэн метр ноохон бүд, 1,6 мянган тонно угаагдаһан ноохон, 65 мянган хэһэг трикотажна дотор хубсаһан, 1967 оной июлиин 1-нэй оптово сэнгээр 136 мянган түхэригэй оёдоһон хубсаһан, 357 тонно эдеэ хоолой загаһанай товарна продукци, 126 тонно колбасагай зүйл, 275 тонно малай тоһон, һүндэ оруулжа тоолоходо 315 тонно һүнэй продукци, элдэб зүйлэй 871 мянган консервэ, 1,7 мянган тонно хилээмэн ба хилээмэнэй бусад зүйлнүүд, 6,3 мянган хэһэг хубсаһа угаадаг машина бүтээн гаргагдаа.

Барилгын модо шэрэхэ, хюрөөдэгдэһэн модо, барилгын хирпиисэ шэрэхэ, шэл, мяха, мебель, гаргаха жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй гэжэ энээнтэй [...]та тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, республика дотор арадай үргэн хэрэгсэлэй эд бараан 6 процентээр ехээр гаргагдаа, трикотажна гадар хубсаһа гаргалга 127 мянган хэһэгээр, оёдоһон хубсаһан 2,6 миллион түхэригөөр, колбасагай зүйлнүүд 339 тонноор, тоһон 403 тонноор, кондитерска зүйлнүүд 3,4 мянган тонноор, макароной зүйлнүүд 1,2 мянган тонноор, мебель 783 түхэригөөр үлүү гаргагдаһан байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө республикын промышленность хүсэд дүүргэжэ шадаагүй гээшье һаа, нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, ажалай бүтээсэ 3,7 процентээр дээшэлһэн байна.

Республика дотор промышленна 64 предприяти промышленна продукциин бүхы ургалтые зүбхэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэлгын ашаар туйлаа, тиихэдэ Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхай, Шулуутайн леспромхоз, Захааминай тоһоной завод промышленно-үйлэдбэриин хүдэлмэришэдые олошоруулжал, продукциин ургалта туйлаһан байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ жэлэйнгээ түсэб 54 предприяти дүүргээгүй гэхэ гү, али бүхы предприятиин 27 процентнь болоно. Энээнэй гэмээр 31,2 миллион түхэригэй промышленна продукци дутуугаар үгтэһэн байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб дүүргээгүйшүүлэй дунда эдэ ороно гэбэл: «Татарский ключ» гэжэ карьер, «Забайкаллес» комбинат, «Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй нэгэдэхи филиал, Улаан-Үдын кондитерска фабрика, мяханай промышленностиин Буряадтахи республиканска нэгэдэл эдэнэй тоодо ороно.

1973 оной январь — ноябрь һарануудта республика дотор ажалай бүтээсын ба салин хүлһэнэй дунда зэргын ургалтын хэмжээн зүбөөр тааралданги байгаа. Гээшье һаа, 72 предприятида салин хүлһэнэй дунда зэргын ургалтын хэмжээн ажалай бүтээсын ургалтаһаа уридлажа ябаһан байба.

1973 оной январь — ноябрь һарануудта товарна продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха даалгабари республика дотор дүүргэгдээгүй, түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 0,6 миллион түхэриг үлүү ехээр гаргашалагдаа.

1973 оной 11 һара соо олзо оруулха түсэбөө республикын промышленность 95 процентээр дүүргээ, тиигээшье һаа, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 7 процентээр ехэ олзо оруулагдаа.

Эрдэм-шэнжэлэлгын гол шухала хүдэлмэриин, эрдэм, техникын туйлалтануудые республикын промышленностьда нэбтэрүүлхэ гүрэнэй түсэбөөр 67 янзын хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байгаа, эдээнэй 56-ниинь дүүргэгдэһэн ба үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна, 7 хэмжээ ябуулгануудайнь зариманиинь дүүргэгдээ, 4-ниинь дүүргэгдэнгүй үлөө.

Техническэ дэбжэлтээр эрдэм, техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ иимэ тоонуудаар элирүүлэгдэнэ.

Хэмжээ ябуулгануудай нэрэ	Гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд	Эдээнһээ: дүүргэгдэһэн ба үлүүлэн дүүргэгдэһэниинь	Эдээнһээ: зариманиинь дүүргэгдээ	Эдээнһээ: дүүргэгдээгүй
Бүхы дээрээ промышленностьда	57	56	7	4
Тэрэ тоодо техническэ дэбжэлтээр:				
Түрүү технологи нэбтэрүүлгэ	37	32	3	2
Үйлэдбэри механизацилга	25	20	3	2
Үйлэдбэри автоматизацилга	4	3	1	—
Тоолгын техникэ хэрэгсэлэн, автомат управлени нэбтэрүүлгэ	1	1	—	—

Эрдэм, техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхээр тогтоогдоһон гүрэнэй түсэб дүүргээ, үлүүгөөр дүүргээ гэбэл: «Электромашина», «Теплоприбор», прибор бүтээлгын заводууд. Нютагай промышленностиин министерство, ой модоной ажахын министерство, түлишын промышленностиин управлени, «Россельхозтехника» гэжэ Буряадтахи республиканска нэгэдэл. Зарим предприятинууд гүрэнэй түсэбэй зарим хубииень дүүргээ гэбэл: «Забайкаллес» комбинат түсэблэгдэһэн 4 хэмжээ ябуулгын заримыень дүүргээ гэхэ гү, али хюрөөдэгдэһэн модо шэрэхэ даалгабари (80 процент) дүүргээ; хилээмэнэй продуктнуудай управлени хараалагдаһан 8 хэмжээ ябуулгын заримыень — техникэ хэрэглэлсэн вагонуудһаа таряа буулгаха түсэбөө дүүргээгүй; загаһанай промышленностиин Байгалай трест хараалагдаһан 4 хэмжээ ябуулгаһаа консервэ хэхэ түсэбөө дүүргээгүй, мяханай промышленностиин Буряадтахи үйлэдбэриин нэгэдэл мяха шулаха түрүү арга нэбтэрүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй; эдеэ хоолой промышленностиин министерство — амһартада хэнгүйгөөр талха тушаажа абаад, хадагалха, завод дотороо зөөхэ арга нэбтэрүүлхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

II. ХҮДӨӨ АЖАХЫ

Үнгэрһэн 1971—1973 онууд сагай уларилай талаар республикын хүдөө ажахыда айхабтар бэрхэшээлтэй байгаа. Нёдондо жэлдэ хабартаа, зунай эхеэр гандажа, зундаа уһан үерлэжэ, мүн зунай сохижо, намартаа эртэ хүйтэржэ, республикын олохон аймагуудта хүдөө ажахын ургамалнуудай тарилганууд нилээд ехэ газарта хохироһон, мүн сабшалан, бэлшээридэ ехэ хохидол ушаруулһан байгаа.

Республикын колхоз болон совхозуудта гүрэнэй талаһаа ехэ туһаламжа хүргэгдэһэнэй, тэдэнэрэй материально-техническэ хангалтын эрид һайжарһан дээрэһээ, газар таряалан нилээд һайнаар эрхилдэг болоһонойшье, шэнэ боро газар хахалжа ашаглаһанай, хүдөөгэй ажалшадай эмхитэйгээр, үсэд шангаар ажаллаһанай, промышленна предприятинуудай болон городуудай хүн зоной хүдөө ажахыда үргэн ехээр туһалһанай ашаар сагай уларилай тодхорто ушаралнууд бэрхэшээнээр дабагдан гаража, ажахын энэ һалбарида зарим тэды амжалтанууд туйлагдаһан байна.

Үнгэрһэн жэлдэ хүдөө ажахын бүхы продукци (союзай дунда зэргын сэнгээр мүнгэндэ оруулхада) дүн хамта 253 миллион түхэриг болоо гэхэ гү, али урда жэлэйнгээ хэмжээндэ үлэһэн байна. Тиихэдэ газар таряалангай продукци 1972 онойхидо орбол, 9 процентээр дээшэлһэн байха юм.

Хүдөө ажахын гол ургамалнуудай бүхы ажахынуудта абтаһаниинь (мянган тонноор):

	Жэлдээ дунда зэргээр: 1963—1970 онуудта	Жэлдээ дунда зэргээр: 1971—1973 онуудта	1971—1973 онние 1968—1970 онтой сасуулхада (проц.)	1972 ондо	1973 ондо	1973 онние 1972 онтой сасуулхада (проц.)
Орооһо таряан	414,7	481,4	116	443,9	454,3	102
Хартаабха	258,5	236,7	92	212,3	255,3	120
Овощ (теплицэ оруулалсан)	32	26,1	82	26,5	31,1	117
Силосэй ургамалнуудай ногоон	735,0	648,2	88	529,7	701,1	132
Тэжээлэй корнеплодууд	57,7	60,0	104	59,9	58,8	98
Элдэб үбһэн*)	515,5	521,0	101	492,0	540,0	110

*) Сенажда, ногооной гурилда хэгдэһыень, малда ногоонoор эдюулһыень үбһэндэ тооложо оруулсаад байхада.

Республика дотор тарилгын гектар бүриһөө дунда зэргээр абтаһаниинь: орооһо таряан 9 центнер, хартаабха — 107, овощ — 108, тэжээлэй корнеплодууд — 81, силосэй ургамалнуудай ногоон — 57, элдэб үбһэн 10 центнер. Тиигэжэ 1972 онойхиһоо орооһо таряан 3 процент, хартаабха — 19, овощ — 14, силосэй ногоон — 5, элдэб үбһэн 19 процент дээгүүр болоно.

Баргажанай, Кабанскын болон Түнхэнэй аймагуудта орооһо таряанай (гектарай 11,5 — 15,5 центнер) болон хартаабхын бараг һайн ургаса абтаа. Хяагтын, Загарайн, Сэлэнгын, Захааминай, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ажахынуудта овощ муу бэшээр ургуулагдажа, гектар бүриһөө 121—147 центнер хуряагдаһан байна.

Тарилгада хэрэглэгдэхээр 37 мянга шахуу гектар шэнэ газар ашаглагдаа. Республика дотор бии байгаа хахалагдадаг газарай 50 процентыень орооһо таряан, 9 процентыень пропашной, 26 процентыень таримал ногоон, 15 процентыень сэбэр паар эзэлээ.

Хахалагдадаг газар ехэ болгогдожо, үнгэрэгшэ жэлдэ республикын бүхы ажахынуудта тарилгын талмай 39 мянган гектараар (5 процент) үргэдхэгдөө гэхэ гү, али бүхыдөө 848 мянган гектарта хүргэгдөө. Тэрэ тоодо орооһо таряан 504 мянган гектарта, хартаабха — 24, овощ — 2,8, тэжээлэй ургамалнууд 317 мянга шахуу гектарта таригдаһан байха юм.

Колхоз болон совхозуудта таригдаһан хүдөө ажахын ургамалнуудай 578 мянган гектарынь (71 процент) ашаглагдаһан севооборотто оронхой. 39 мянга шахуу гектар тарилга (урда жэлэйхитэй адли) уһалагдадаг ба хатаагдаһан газар дээрэ хэгдэһэн байна. 294 мянган гектар хабарай тарилга (37 процентнь) паар, намарай паар дээрэ таригдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз, совхозуудта таригдаһан хүдөө ажахын ургамалнуудта 12,2 мянган тонно (100 процент тэжээлэй бодосуудтай байгаа гэжэ тоолоходо) минеральна болон 655 мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Тиигэжэ 1972 онойхиһоо 36 процент ехэ газарта минеральна үтэгжүүлгэ, 10 процент ехэ талмайда органическа үтэгжүүлгэ хэрэглэгдээ.

Таригдаһан үрэһэнэй шанар 1972 онойхиһоо дээгүүр байгаа. Хабар таригдадаг орооһото болон бобово ургамалнуудай тарилгын шанарта хүргэгдэһэн үрэһэнэй хэмжээн 12 процент, тарилгын шанарай нэгэдэхи, хоёрдохи класстай үрэһэнэйнь 24 процент дээгүүр байһан. Бүхы тарилга дотор һайн сортын орооһо таряанай үрэһөөр хэгдэһэниинь 3 процент, тэрэ тоодо обёос 2 процент, ешмээн — 13, гэршүүхэ 12 процент ехэ болоо.

Республикын колхоз болон совхозууд мүнөө үедэ хабарай тарилгада бэлдэжэ байна. Энэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхээр 262 мянган гектар паар болон намарай паар (144 мянган гектар паар, 118 мянган гектар намарай паар) хахалагдаа. Олонхи аймагууд (Яруунын, Сэлэнгын, Зэдын болон бусад зарим аймагуудһаа бэшэниинь) хабар таригдаха орооһо таряанай болон бобово ургамалнуудай үрэһөөр хүсэд хангагданхай, мүнөө тэрэнээ тарилгын шанарта хүргэхөөр хүдэлжэ байнхай. Хүдөө ажахын техникэ заһабарилагдана. Трактор заһабарилха IV кварталай түсэб 121 процент, ашаанай автомашинануудые заһабарилга 138 процент дүүргэгдээ. Энэ жэлэй гаратар тракторай плугуудай 44 процентнь, культиваторнуудай — 35, сеялкэнүүдэй — 42, хартаабха һуулгадаг машинануудай 39 процентнь бэлэн болгогдоод байгаа.

Сабшалан, таряалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Үнгэрһэн 1973 ондо мал ажалаа саашадань хүгжөөхэ хүдэлмэри үргэлжэлһэн байна.

Адууһа малай болон шубуудай тоо (үүсэлэгдэхэ малай бааза болон пунктнуудта ороод байһан малые оруулангүйгөөр) эды шэнээн байба (мянган толгойгоор):

	Январиин 1-дэ: 1971 он	Январиин 1-дэ: 1973 он	Январиин 1-дэ: 1974 он	1974 ондо проц.: 1973 н.	1974 ондо проц.: 1971 он.
Бүхы зүйлэй ажахынуудта					
Үхэр	439	479	479	100	109
тэрэ тоодо үнеэд	161	171	172	100,7	107
Хони, ямаад	1750	1887	1925	102	110
Гахай	165	209	186	89	112
Морид	56	59	58	98	102
Совхозуудта, гүрэнэй бусад ажахынуудта болон колхозуудта					
Үхэр	314	346	347	100,2	110
тэрэ тоодо үнеэд	105	114	116	102	110
Хонид	1640	1767	1806	102	110
Гахай	103	137	122	89	119
Морид	56	58	57	98	102
Шубууд (бүхы түрэлэй, томо жэжэгүй)	666	896	912	102	137

Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ ниитын эбэртэ бодо малай, тэрэ тоодо үнеэдэй, хонид болон шубуудай тоо олошорһон байна.

Мал ажалай продуктнуудые абалгын хэмжээе харахада иимэ:

	Жэлдээ дунда зэргээр: 1963—1970 онуудта	Жэлдээ дунда зэргээр: 1971—1973 онуудта	1971—1973 онние 1968—1970 онтой сасуулхада (проц.)	1972 ондо	1973 ондо	1973 онние 1972 онтой сасуулхада (проц.)
Бүхы зүйлэй ажахынуудта						
Мяхан (үүсэлэгдэһэн) — мянган тонноор	49,3	51,4	104	51,6	52,0	100,8
Һүн — мянган тонноор	214,1	219,9	103	223,3	218,6	98
Үндэгэн — миллионоор	139,4	172,0	123	171,7	183,2	107
Ноохон (бодото шэгнүүрынь) — тонноор	4906	5340	109	5562	5247	94
Совхозуудта, гүрэнэй бусад ажахынуудта болон колхозуудта						
Мяхан (үүсэлэгдэһэн) — мянган тонноор	30,3	34,5	114	35,0	35,3	100,9
Һүн — мянган тонноор.	136,8	145,7	107	147,3	147,0	99,8
Үндэгэн — миллионоор	48,3	86,3	179	88,4	97,5	110
Ноохон (бодото шэгнүүрынь) — тонноор	4451	4850	109	5047	4724	94

Үнгэрэгшэ жэлэй турша да мяха абалгын бүхы дээрээ 1 процентээр дээшэлээд байхада, үхэрэй мяха абалга 7 процентээр ехэ болоо.

1971—1973 онуудай арадай ажахын гүрэндэ продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ иимэ: (мянган тонноор):

	1971—1973 онуудта продукци худалдаха арадай ажахын түсэб	1971—1973 онуудта худалдагдаһаниинь	Арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
Орооһо таряан	224,0	155,0	69
Хартаабха	90,0	84,5	94
Овощ	55,7	38,3	69
Адууһа мал ба шубууд (амидын шэгнүүрээр)	182,0	183,0	100,5
Һүн	351,5	354,5	100,8
Үндэгэн — миллионоор	180,0	229,7	128
Ноохон (бодото шэгнүүрынь) — тонноор	19860	19250	97

1973 ондо гүрэндэ хартаабха, адууһа мал, шубуу болон үндэгэ худалдаха арадай ажахын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ; зүгөөр орооһо таряа, һү, овощ, ноохо худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй.

Колхоз болон совхозууд ниитын малай энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ хэрэглэгдэхэ ороoһо таряа болон тэжээлэй бусад тэжээл бэлэдхэхэ ба малда үгэхэ талаар нёдондоной үбэлжэлгэһөө (тэжээлэй единицээр тоолоходо) 18 процент ехэ, тэрэ тоодо таряа талханай зүйл — 13, шэмэтэ тэжээл — 34, бүдүүн тэжээл 17 процент ехэ. Бүхы малые үхэр дээрэ тоолоходо, толгой бүридэнь 10 центнер тэжээлэй единицэ хүртөө гэхэ гү, али 1972 онойхиһоо 2 центнер ехэ болоно.

Малай байрануудые оньһожоруулха хүдэлмэри үргэлжэлөө. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ колхоз болон совхозуудай бүхы адууһа малай оньһожоруулагдамал фермэнүүдтэ байһан малыень процентээр тоолоходо:

	Үнеэ һааха, үнтэгэ сүглүүлхэ түхеэрэлгэтэй	Автоуһалуурitай байрада	Тэжээл тараха түхеэрэлгэтэй	Аргал шабааһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэтэй	Элэ бүхы оньһоруулга бүрин хэрэглэгдэһэн байрада
Эбэртэ бодо малай	26	22	7	20	6
Гахайн (хоёр һаратай болоогүй поршоонхо тоололсонгүйгөөр)	—	77	79	80	63
Шубууд	37	76	60	80	21

Совхозуудые ажахын тоосбондо хүсэдөөр оруулха хүдэлмэри үргэлжэлөө. 1972 оной эхиндэ республика дотор ажахын хүсэд тоосоондо 31 совхоз оронхой гэхэ гү, али бүхы совхозуудай 35 процентнь болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо совхозуудта абтаһан хартаабхын, овощ, гахайн мяха, шубуунай мяха, нооһоной өөрынь үнэ сэн зарим тэды хямдаржа, тэдэ олзотой болоо. Зүгөөр совхозууд бүхы дээрээ жэлээ гарзатайгаар дүүргээ, «Птицепром» трестын совхозууд болон ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхоз нилээд олзотой гараһан байна.

Колхозуудай (загаһа олзоборилгонуудые оруулалсангүйгөөр) бүхы олзо оршонь 1973 ондо 37 миллион түхэригтэ хүрөө гэхэ гү, али 1972 онойхиһоо 7 процент доогуур байгаа. Колхозуудта бүхы дээрээ хартаабхын, овощ, гахайн мяха, үндэгэнэй өөрынь үнэ сэн зарим тэды хямдаржа, олзо оруулдаг болоо.

Олохон совхозууд болон колхозуудта абтаһан продукциин единицэ бүхэндэ хэгдэһэн ажалай гаргаша тон аалияр доошолно. Олохон ажахынуудта агротехническэ хэмжээ ябуулганууды сагай болзортонь, һайн шанартайгаар хэхэ эрилтэ баримталагданагүй, эхэ мал олоорoo һубайрна. Мүн адууһа мал олоорoo үхэл гарзада ороно.

Хүдөө ажахые материально-техническэ талаар зэбсэгжүүлхэ хэрэг саашадаа үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

1973 ондо республикын хүдөө ажахые бүхы талаарнь хүгжөөхэ хэрэгтэ гүрэнэй болон колхозуудай талаһаа 93 миллион түхэриг, тэрэ тоодо гүрэнһөө 66, колхозуудһаа 27 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Тиигэжэ 1972 онойхиһоо капитальна хэрэгсэлдэ гүрэнэй болон колхозуудай гаргашалһан мүнгэн 1 процентээр дээшэлээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын хүдөө ажахыда 1011 трактор, ашаанай 417 автомашина, ороoһоной 606 комбайн, хартаабха хуряаха 40 комбайн, силос хуряаха 335 комбайн, тракторай косилка 1331, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха 122 машина, уһа сасаха 145 машина болон бусад мүнөө сагай техникэ абтаһан байна.

Хүдөө ажахы 92 мянга шахуу тонно стандартна тук хэмжээнэй минеральна үтэгжүүлгэ абаа гэхэ гү, али энэнь 1972 онойхиһоо 113 процент ехэ болоно.

III. ТРАНСПОРТ БА ХЭЛХЕЭ ХОЛБООН

Түмэр замай Улаан-Үдын отделени ашаануудые тээжэ ябуулха жэлэйнгээ түсэбые — 192 процентээр, тэрэ тоодо: шулуу нүүрһэ — 102, модо — 103, минеральна-барилгын материалнуудые — 83, ороoһо таряа тээжэ ябуулха жэлэйнгээ түсэбые 79 процентээр дүүргэһэн байна. Нёдондо жэлэйхитэй жэшэхэдэ, ашаа тээжэ ябуулгын хэмжээн 2 процентээр ургаа.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 107 процентээр дүүргэгдээ. Үнгэрһэн жэлэйхитэй жэшэбэл, локомотивай, вагоной ажалай бүтээсэ тус тустаа 2, 16 процентээр бага болоһон байха юм.

Ашаа зөөлгын өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха түсэбтэ даабари дүүргэгдээ.

Буряадай автотранспортна управлени автомобилиин транспортаар ашаа зөөхэ жэлэйнгээ түсэбые — 89, ашаа зөөлгын эрьесын түсэбые — 87, пассажирнуудые зөөлгын түсэбые 108 процентээр дүүргэһэн байна. Нёдондо жэлэйхитэй жэшэхэдэ, ашаануудые зөөлгэ — 7, ашаанай эрьесэ — 5, пассажирнуудые зөөлгэ 7 процентээр нэмэһэн байха юм. Хүнгэн таксинуудай хүдэлмэри, үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада, 16 процентээр ургадөө. 1972 онойхитой жэшэхэдэ, автобусуудай хүдэлмэриин хэмжээн халта доошоо ороһон байна.

Жэлэй турша соо 30 миллион хүн Улаан-Үдэ хотын трамвайгаар ябаба. Иигэжэ трамвайгаар пассажирнуудые зөөлгын түсэб 102 процентээр дүүргэгдээ гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхидэ орходоо, 2 процентээр олон пассажирнууд трамвайгаар ябаһан байха юм.

Хэлхеэ холбооной продукциин ниитэ хэмжээн 102 процентээр дүүргэгдээ. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 8 процентээр ехэ.

Трансляционно радиоточкэнүүдые олошоруулха түсэб — 110, городой телефонно хэлхеэ холбооной абонементнүүдые үргэдхэхэ түсэб 138 процентээр дүүргэгдээ. Городой телефонно хэлхеэ холбоо хэрэглэгшэдэй тоо, үнгэрһэн жэлэйхитэй жэшэхэдэ, 3 процентээр нэмэһэн байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 103 процентээр гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхитэй жэшэхэдэ, 7 процентээр ургаа.

IV. КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА

Элдэб гуримаар орохо мүнгэнһөө 273 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаа гэхэ гү, али 1972 онойхидо орходоо 20 процентээр ехэ гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Шэнэ предприятинуудые бариһанай, мүн хүдэлжэ байгаа предприятинуудые һэльбэн шэнэдхэһэнэй ашаар «Теплоприбор» заводто, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта, нарин сэмбын фабрикада, хэлхеэ холбооной управленидэ үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүд ашаглалгада оруулагдаа. 1973 ондо хүүргын түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг завод, Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинадай түрүүшын ээлжэн, Бэшүүрэй тоһоной завод, «Бурмясопром» нэгэдэлдэ шубуудые үүсэлхэ цех, Бэшүүр тосхондохи химиин аргаар хубсаһа сэбэрлэхэ ателье ашаглалгада оруулагдаһан байна. «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд 110 мянган кубометр модо зөөхэ арга олгоһон харгынуудые, 650 мянган кубометр модо дамжуулха оньһон түхеэрэлгэ, 60 мянган кубометр технологическа зомгооһо гаргаха лини бариһан, автомобиляар модо зөөхэ 10 километр утатай харгын барилга хэһэн байна. Электрын элшэ хүсэ дамжуулха 1348 километр утатай лининүүд, энээнэй 1000 шахуу километрынь хүдөө ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха лининүүд татагдаа.

1,5 кубометр урадхал уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд, асфальтаар хушагдаһан 18 километр утатай автомобилиин харгы, 4,1 мянган дүрбэлжэн метр худалдаа наймаанай залтай 11 магазин, 337 хүнэй һууритай ниитын эдеэ хоолой предприятинууд ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Үнгэрһэн жэлдэ гүрэнэй ба колхозуудай мүнгэ зөөрээр хүдөө ажахыда 11,6 мянган толгой үхэр малай, 80 мянган толгой хониной, 8,6 мянган гахайн, 81 мянган шубуунай харууһалагдаха шэнэ байранууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. 1,8 мянган гектар газар уһалха, шииг нойтон ехэтэй ба намаг надхатай 2,3 мянган гектар газар хатааха түхеэрэлгэнүүд баригдаһан. 3,8 мянган гектар талмай дээрэхи уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые һайжаруулха, 0,6 мянган гектар дээрэхи түхеэрэлгэнүүдые һэльбэн шэнэлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. 66 мянган гектарай бэлшээри уһалха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ, 40 мянган гектар талмайтай бэлшээри дээрэхи уһалууриин түхеэрэлгэнүүд һэльбэн заһабарилагдаа, 8,3 мянган гектар газарай хүрьһыень һайжаруулха хүдэлмэри хэгдээ, 460 гектар талмай дээрэ ашаа үрэ ехэтэй сабшалан, бэлшээри бии болгогдоо, 740 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээри хорёологдоо.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй эмхинүүдтэ 4,9 мянган тонно минеральна үтэгжүүлэнүүдые хадагалха складууд, жэлдээ 200 автомобиль заһабарилха техническэ хангалгын станци ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Элдэб гуримаар орохо мүнгэнһөө республикын арадай ажахын капитальна хүдэлмэридэ 294 миллион түхэриг, тэрэ тоодо гүрэнэй капитальна хүдэлмэридэ 265 миллион түхэриг һомологдоһон байха юм.

1973 ондо республикын барилгын эмхинүүд өөһэдынгөө хүсөөр 135 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хээ гэхэ гү, али подрядна хүдэлмэриингөө түсэб 96 процентээр дүүргээ. 1972 онойхитой жэшэхэдэ подрядна аргаар бэелүүлэгдэһэн хүдэлмэриин хэмжээн халта хороһон байна.

Зарим организацинуудай подрядна хүдэлмэриингөө түсэб дүүргэлтэ, ниитэ хэмжээнэйнь ургалта иимэ байгаа гэбэл:

	Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1973 оной дүүргэлтые 1972 онойхитой жэшэбэл (процентээр)
Буряадай барилгын управлени	96	105
«Бурятцелинстрой» трест	100,2	109
«Бурводстрой» трест	92	97
«Бурятсельхозмонтаж» трест	100,2	128
834-дэхи СМП	101	82
397-дохи СМП	102	92
Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгын управлени	70	146
Улаан-Үдын ТЭЦ-эй барилгын управлени	69	117
56-дахи оньһожоруулагдамал колонно	103	104
34-дэхи мостоотряд	91	106

1973 ондо колхоз хоорондын барилгын эмхинүүд 11,2 миллион түхэригэй хүдэлмэри хээ гэхэ гү, али жэлэйнгээ түсэб 107 процентээр, 1972 онойхитой жэшэхэдэ, 10 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Барилга-хабсаралгын эмхинүүд түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороһон байха юм. 2 трест, байшан гэр баридаг комбинат, бусад табан эмхи шэнэ гуримаар хүдэлхэдөө, республика доторхи подрядна хүдэлмэриин 32 процентые өөһэдынгөө хүсөөр бэелүүлээ. Ажахыгаа эрхилэлгын шэнэ гуримаар хүдэлмэрилһэн эмхинүүд барилга-хабсаралгын хүдэлмэриингөө түсэбые 100,6 процентээр дүүргэбэ.

Үнгэрһэн жэлдэ индустрижүүлгэ хэһэнэй, улам бүри ашаг үрэ ехэтэй шэнэ материалнуудые, зүйлнүүдые хэрэглэһэнэй, барилгын хүдэлмэридэ түрүү арга онол нэбтэрүүлһэнэй ашаар барилгын техническэ хэмжээе саашадань дээшэлүүлһэн байнабди. Барилгын хүдэлмэрие оньһожоруулга бага зэргэ һайжаруулагдаа.

Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ 2 процентээр дээшэлүүлэгдээ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэн 4 процентээр хямдаруулагдаа, 1972 онойхитой сасуулхада, ашаг олзонь халта доошолһон байха юм.

Барилга дээрэ һомологдоһон мүнгэ зөөри гаргашалан хэрэглэлгэдэ ехэ дутуу дунданууд дайралдана, гол фондонуудые, капитальна барилга, хабсаралгын хүдэлмэрие ашаглалгада оруулха түсэб дүүргэгдээгүй; ажалай бүтээсэ, ашаг олзо дээшэлүүлхэ түсэб мүн лэ дүүргэгдээгүй. Барилга-хабсаралгын нилээд олон эмхинүүд подрядна хүдэлмэринүүдэйнгөө түсэб дүүргээгүй байна. Олохон барилганууд хараалагдаһан болзор соогоо ашаглалгада оруулагданагүй.

V. ХҮН ЗОНОЙ ХАНГАГДАМАЛ, БОЛБОСОН БАЙДАЛ

1973 ондо республикын арадай ажахын хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай жэлэй дунда зэргын тоо 2,7 процентээр нэмэһэн байна. Салин хүлһэнэйнь фонд 5,5 процентээр ургаа.

1973 ондо арадай ажахын үйлэдбэриин һалбаринуудай хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхэ талаар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ үргэлжэлүүлэгдээ — салин хүлһэнэй доодо захын хэмжээн 84 түхэриг хүрэтэрөө дээшэлээ. Промышленностиин, хүдөө, уһанай ба ой модоной ажахын, автомобильна, гол мүрэнэй, городой электрическэ транспортын, хэлхеэ холбооной предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда зэргын салин хүлһэн, түлбэри нэмэһэн байна.

Арадай ажахын зарим һалбаринуудта хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин хүлһэн иимэ байгаа гэбэл:

	1973 он	1973 оной дүүргэлтые 1972 онойхитой жэшэбэл (процентээр)
Арадай ажахыда бүхы дээрээ — түхэригөөр	145,4	102
Тэрэ тоодо:		
промышленностьда	160,3	100,5
хүдөө ажахыда	125	102
энээн сооһоо совхозуудта	125,3	102
транспорт дээрэ	174,0	105
хэлхеэ холбоондо	120,7	104
барилга дээрэ	169,5	98

Жэлэй турша соо колхозникуудай салин хүлһэн 5 процентээр нэмэһэн байна.

Республикын арадай ажахыда хүдэлдэг мэргэжэлтэдэй тоо 65,2 мянгада хүрөө. Эдэнэй 25 мянганиинь — дээдэ, 40,2 мянганиинь тусхай дунда һургуулитай.

Жэлэй туршада нөөсэлгын кассануудта хүн зоной мүнгэ хадагалалга 13,9 миллион түхэригөөр дээшэлжэ, 1974 оной январиин 1-дэ 129,3 миллион түхэриг болоһон байгаа.

Ниитын эдеэ хоолой зүйлнүүдые оруулалсан, розничнэ гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд товарай эрьесэ 630,9 миллион түхэригтэ хүрэһэн гэхэ гү, али 5,2 процентээр нэмэһэн байна.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1973 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

(Түгэсхэл. Эхининь (1-дэхи, 3-дахи нюурнуудта).

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эд товарай эрьесэ 203,8 миллион түхэригтэ хүрэhэн гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиhээ 5,5 процентээр нэмээ. Тэрээнhээ гадна, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эмхинүүд нютагай дэлгүүрэй үнэ сэнгээр 4,8 миллион түхэригэй хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаа.

1973 ондо худалдаа наймаанай гол эмхинүүдэй талаар эд товарай эрьесын түсэб дүүргэлгэ иимэ болоhон байна (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр):

	Эд товарай эрьесэ бүхыдөө	Тэрэ тоодо: Розничнэ наймаанай эрьесэ	Тэрэ тоодо: Нийтын эдеэ хоолой зүйлнүүдэй эрьесэ
РЕСПУБЛИКА ДОТОР БҮХЫДӨӨ	99,9	99,8	101,2
Худалдаа наймаанай министерство	99,4	99,4	—
Нийтын эдеэ хоолой управлени	100,6	—	100,6
ОРС-нууд ба эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангадаг эмхинүүд	99,7	99,4	103,2
Тусхай шэглэлтэй рознично эмхи	105,6	105,6	—
Буркоопсоюз	100,9	100,8	102,1

1973 ондо колбасагай зүйлнүүдые, загаhа, сельдь, малай тоhо, саахар, пумаажан ба торгон бүдүүдые, хубсаhа хунар, дотор хубсаhа, трикотажна зүйлнүүдые худалдалгын хэмжээн үргэдхэгдөө.

Соёлой-гэр hуудалай ба ажахын эдлэл хэрэгсэлнүүдэй дундаhаа холодильнигууд, сарбуугай часуud, магнитофонууд, фотоаппарадууд, пианино ба рояльнууд ехээр худалдагдаhан байна.

1970 онойхитой жэшэхэдэ, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангалгын хэмжээн 7 процентээр, тэрэ тоодо хүдөө нютагта 6 процентээр дээшэлээ. 1972 онойхитой сасуулхада, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангадаг албанай предприятинууд үсөөрөө. Хүн зоной ажаhуудал хангалгын түсэб 99,7 процентээр дүүргэгдээ.

Гүрэнэй, колхозуудай, хүн зоной мүнгэ зөөреэр 5,8 мянган болбосон түхэлтэй шэнэ байра, 273 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай үмсын гэрнүүд баригдаhан байна.

4708 хүнэй hууритай юрэнхы эрдэмэй hургуулинууд, 1920 хүнэй hууритай hургуулиин наhа гүйсөөдүй үхибүүдэй эмхи зургаанууд, 135 оро дэбдихэртэй больницанууд, мүн соёлой-гэр hуудалай бусад барилганууд бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаа. Гэхэтэй хамта, республика дотор зарим предприятинууд, эмхинүүд соёлой-гэр hуудалай барилгануудые бодхоохо түсэбөө дүүргээгүй.

Арадай гэгээрэл, эрдэм наука, соёл культура амжалтатайгаар хүгжэжэ байна.

250 мянга шахуу хүн элдэб hургуулинуудта hурана. 1973—74 hуралсалай жэлэй эхиндэ юрэнхы эрдэмэй үдэрэй 565 hургуули хүдэлмэрилжэ эхилээ hэн. 173,5 мянган hурагшад эдэ hургуулинуудта hурана. Нёдондо жэлэйхитэй жэшэхэдэ, үсөөн hурагшадтай эхин hургуулинуудые үгы хэhэнhээ, найман жэлэй hургуулинуудые дунда hургуулинууд болгоhонhоо уламжалан, hургуулинуудай тоо хороhон байха юм. Һургуулиин наhанай үхибүүдэй тоогой хороhонтой дашарамдуулан, hурагшадай тоо үсөөрhэн байна.

Утадхагдаhан үдэртэй hургуулинуудта 22,7 мянган багашуул hурана гэхэ гү, али урда жэлэйхиhээ 9 процентээр дээшэлээ. 1973—74 hуралсалай жэлдэ 14 интернат hургуули хүдэлнэ, 4,7 мянган үхибүүд эндэ hурана.

Һуралсалай жэлэй эхиндэ хүдэлмэришэн залуушуулда зорюулагдажа, үдэшын (халаанай) ба заочно 80 hургуули нээгдээ hэн. 17 мянган хүн эдэ hургуулинуудта hурана. 1973 ондо 21,5 мянган хүн — найман жэлэй hургуули, 11,3 мянган хүн дунда hургуули дүүргэээ.

43,8 мянган хүн республикын дээдэ ба тусхай дунда hургуулинуудта hурана. 21 мянган студент—республикын дүрбэн дээдэ hургуулида, харин 22,8 мянган hурагшад тусхай дунда hургуулинуудта hуража байнхай. Мүнөө үедэ республикымнай дээдэ hургуулинууд 31 мэргэжэлээр залуушуулые hургажа гаргана. 1973 ондо 29 мэргэжэлээр эрдэм бэлигтэй, шадабари ехэтэй 2811 хүнүүдые бэлдэжэ гаргаа hэн. Эдэнэй дунда 8 мэргэжэлээр промышленностиин 650 инженер, 171 инженер-барилгашан, промышленна предприятинуудай 126 инженер-экономист, хүдөө ажахын долоон мэргэжэлээр 655 хүн, 728 багша, соёл гэгээрэлэй 481 хүдэлмэрилэгшэ бии.

Тусхай дунда hургуулинууд 74 мэргэжэлээр залуушуулые hургажа гаргана. 1973 ондо 71 мэргэжэлээр 5102 хүн тусхай дунда hургуулинуудые дүүргэжэ гараа.

Техническэ мэргэжэл олгодог 35 училищида 9897 хүн hурана. Эдэ училищинууд 80 мэргэжэлээр залуу хүдэлмэришэдые hургажа гаргадаг юм.

1973 ондо 7013 залуу хүдэлмэришэн училищинуудые дүүргээд, арадай ажахыда хүдэлжэ байнхай. Эдэнэй 2.389 хүн — промышленна предприятинуудта, 941-ниинь барилга дээрэ, 2.362-ынь — хүдөө ажахыда, 90-ниинь — холбоо холбоондо, 312-ынь транспорт дээрэ, 919 хүниинь арадай ажахын бусад hалбаринуудта ажаллана. Тэрээнhээ гадна, 1985 хүн техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай үдэшын таhагуудта hуралсан, мэргэжэлээ дээшэлүүлhэн, шэнэ мэргэжэл олоhон байна.

1973 оной hүүл багта 656 клубай эмхи зургаан, 4 театр, гүрэнэй филармони республикын хүн зониие хангажа байгаа. 4400 мянган хэhэг номуудтай, журналнуудтай нийтын 590 библиотекэ нээгдээ. 783 кино-түхеэрэлгэ республика доторнай хүдэлэн, 25900 мянган хүниие хангаhан байха юм.

Медицинскэ хангалга hайжаруулагдаа. Бүхы мэргэжэлээр врачнуудай тоо 2 мянгада хүрэhэн, дунда hургуулитай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 7 мянга гаран болоhон байна. 1973 оной hүүл багта 10200 оро дэбдихэртэй больницанууд хүдэлжэ байгаа.

42,5 мянган үхибүүд хүүгэдэй саадуудта, яслинуудта ябана. 21,3 мянган үхибүүд зундаа пионерэй лагерьнуудта амараа.

Хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые, колхознигуудые пенсеэр хангалга hайжаржа. Нёдондо жэлэйхитэй жэшэхэдэ, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай пенсинүүдэй дундуур зэргын хэмжээн процентээр, колхознигуудай пенсиин дунда зэргын хэмжээн 2 процентээр нэмээ.

Тэжээхэ хүнөө алдаhан сэрэгэй алба хаагшадай бүлэнэрэй пенсиин хэмжээн 1973 ондо дээшэлүүлэгдэбэ. Нарайлха болоhон, түрэhэн эхэнэрнүүд - хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые, тэрэ тоодо профсоюзай гэшүүн бэшэ эхэнэрнүүдые, колхозой гэшүүдые тэдэнэй hүүлшын хүдэлмэрилжэ байhан гүрэнэй стажhаа дулдыдангүй, бүхы салин гэхэ hэнэйнь хэмжээгээр тэдхэмжэ үгэхые шиидхэгдэбэ.

Буряадай АССР-эй Статистическэ Управлени

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

СПАРТАКИАДА:
ҺҮҮЛШЫН НААДАНАЙ УРДА ТЭЭ

Үбэлэй V спартакиада үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитедэй тогтооhон найман шангуудай долоониинь эзэдээ олобо. Командануудай дундаhаа «Локомотив» бүлгэмэй спортсменүүд санаар урилдахадаа, бултанhаа hайн амжалта харуулжа, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурасхаалай шанда хүртэhэн байна. Спартакиадын программын hүүлшын — биатлоноор үнгэргэгдэхэ наададанай дүрэхэдэл эрхимлэгшэд — хоёрдохи, гурбадахи hуури эзэлэгшэд тодорхо болоно.

Эрэшүүлэй дунда 15 километрэй зайда үнгэргэгдэhэн урилдаанда «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Геннадий Щебляков эрхим саг харуулаа. Тэрэ зайгаа 51 минута соо гаталжа, спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна. Урда үдэрынь мүрысөөндэ түрүүлжэ эхилhэн, Улаан-Үдын депогой инженер Станислав Горленко эрхимлэгшэhээ гурбан минутаар хожомдожо, хоёрдохи hуури эзэлбэ.

Нүгөөдэ — 420 метрэй зайда слаломоор үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадагшад 42 гаталууртай, хүшэр хүндэ харгыгаар урилдаха байhан. Хадаhаа доошоо хурдаар hолжоржо ороhон спортсмен бүхэн зүргэ дээрэ табигдаhан тэмдэгүүдые дайрангүй үнгэрхэ ёhотой. Зүгөөр hонирхолтой энэ урилдаанда хабаадалсагшадай олонхидынь бираагүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Эдиршүүлэй дундаhаа Улаан-Үдын 13-дахи hургуулиин hурагша Александр Некипелов бултанhаа шадамар бэрхээр бүхы тэмдэгүүдые гаталжа, түрүү hуури эзэлхэдээ, спартакиадын чемпион гэhэн лентэ хоёрдохиёо абаха болобо. Тэрэ зайгаа 79,8 секунда соо гаталаа. Эрэшүүлэй дундаhаа түрүү hуури эзэлhэн ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Владимир Беседин 82,3 секунда соо зайгаа гаталhан байха юм.

Басагадай дунда үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ Люба Асеева бүхы воротануудые болгоомжотой бэрхээр гаталжа, түрүү hуури эзэлбэ гэхээр байгаа. Теэд командынь («Локомотив») нүгөөдэ гэшүүн Таня Рупышева хэдэхэн секундаар Любын харуулhан саг ахижа, түрүү hууриda гаража шадаа. Мүнөө оройдохоноо 12-той болоожо ябаhан Люба спартакиадын энэ нааданда хоёрдохишье hуури эзэлхэдээ, саашадаа hайн амжалта туйлахань найдамтай.

В. БАДМАЕВ.

СЛАЛОМ—БЭРХЭШЭЭЛ ЕХЭТЭЙ МҮРЫСӨӨН

Василий Григорьевич Абашеев дүрбэхэн жэлэй урда тээ слалом урилдаанда эдиршүүлые hургажа эхилhэн юм. Санын hонирхолтой энэ мүрысөөндэ дурлаhан хүбүүд, басагад амжалта туйлажа эхилhэн байгаа.

Абашеевэй хүмүүжүүлhэн эдиршүүл тээсгэн Пермскэ областиин Чусовой хотодо РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө хүүгэдэй спортын hургуулинуудай дунда үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадалсажа ерээ hэн. Мүнөө... Василий Григорьевичой hургаhан эдиршүүлэй дундаhаа Александр Некипелов Буряадай АССР-эй үбэлэй V спартакиадада хабаадалсахадаа, хоёр удаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Александр Некипелов тренертээл адли саашадаа слаломоор мэргэжэхэ хүсэлэнтэй. Тэрэ дунда hургуулияа дүүргэhэнэй удаа Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтай спортын факультедтэ ороходоор эрмэлзэнэ.

— Саша бусад спортсменүүдтэ орходоо зүрхэтэй, шуран бэрхэшье санашан болохоор. Мүнөө намhаа үлүүгээр, хурдааршье ябажа эхилээ, — гэжэ тренер Абашеев магтана.

Урдандаа Василий Григорьевич Абашеев РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэдэг мүрысөөнүүдтэ хэдэн удаа хабаадалсаhан, оронойнгоо суглуулагдамал командын гэшүүн ябаhан юм.

Тренерэйнгээ хэлэhэн, заабарилhан юумэ тэрэ доронь дүүргэхые оролдодог, үгэ дууламгай Александр Некипеловые санын мүрысөөндэ дуратайшуул нэн түрүүлэн обёоржо, саашадаа эрхим амжалта туйлаха гэжэ хэлсэдэг болоhон байгаа. Тэрэ үдэр бүхэндэ слалом мүрысөөнэй харгыгаар заатагүй найма дахин hолжоржо, бэеэ hорихо зорилго урдаа табидаг.

— Үшөөшье hолжорхо hэм. Зүгөөр тренерни зүбшөөдэггүй. Яахадааб гэхэдэ, хэмhээ үлүүгээр hорилго хэхэдэ, зүрхэндэ, бэедэшье хүндэ болодогынь мэдээжэ, — гэжэ Саша хөөрэнэ.

Александр Некипелов үнгэрэгшэ жэлдэ эрэшүүлэй командада оруулагдажа, РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадалсаhан юм. Тиихэдээ арбан зургаадахи hуури эзэлhэн байна. Дүрбэн жэлэй урда тээ санаар түрүүшынхеэ hолжоржо эхилhэн Александр мүнөө оройдоо 16-тай болоожо ябана. Улаан-Үдэ хотын 13-дахи hургуулиин 10-дахи классай hурагша Александр эрхимээр hуралсахынгаа хажуугаар, республикын хоёр удаа чемпионой нэрэ зэргэтэй болоhондоо аргагүй баяртай.

***

Һүүлэй үедэ эрэшүүлэй командада оруулагдаhан нүгөөдэ спортсмениинь Владимир Беседин болоно. ЛВРЗ-гэй үнинэй хүдэлмэришэд Валентина Алексеевна Михаил Иванович Бесединтэнэй бүлэ үнэр баян айл юм. Мүнөө эдэнэр дүрбэн басагатай, дүрбэн хүбүүтэй болонхойнууд, тэдэнээ хүмүүжүүлжэ, hургажа байдаг. Тэдэнэйнь табан түрэл болоhон заводтоо хүдэлнэ. Зүгөөр Бесединтэнэй хүбүүд, басагад алиниинь алин гэшэгүй бултадаа санын мүрысөөндэ дуратай юм. Аяар табаниинь слаломоор үнгэргэгдэдэг мүрысөөнүүдтэ хабаадалсана.

...Виктор, Люда, Володя, Тома, Сергей, Николай, Галя гэгшэд тренер Василий Григорьевичой ударидалга доро hорёо, мүрысөө үнгэргэжэ захалhаар мүн лэ дүрбэн жэл болобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ арбадахи класс дүүргэhэн Галина Беседина эхэнэр санашадай дундаhаа республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм.

Эрэшүүлэй дунда 880 метрэй зайда үнгэргэгдэhэн слалом урилдаанда нүгөөдэ хоёрынь — Сергей зайгаа 66 секунда соо гаталжа, спартакиадын чемпион болоhон байха юм. 420 метрэй богони зайда урилдагшад cooho Владимирынь эрхим байжа, мүн лэ спартакиадын чемпион болоhон байба.

Игэжэ hонирхолтой слалом мүрысөөндэ гэр бүлөөрөө дурлаhан Бесединтэн республикынгаа суглуулагдамал командада оруулагдажа, hаяар Урда-Сахалинда үнгэргэгдэхэ РСФСР-эй арадуудай үбэлэй V спартакиадын мүрысөөндэ хабаадалсахаар аян замдаа мордобо.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тренер В. Г. Абашеев Николай, Владимир, Галина, Сергей Бесединтэдтэй урилдаанай урда тээ хөөрэлдэжэ байна.

О. МЕРКУЛОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАhАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёнопой албанай хэрэгээр Кубын Республика январиин hүүл багаар ошохо болоhондо гадаадын хэблэл анхарал ехээр хандуулна. Энэнь аха дүү совет-кубын харилсаае саашаданъ хүгжөөн бэхижүүлгэдэ, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал хангалгада ехэ туhа хүргэхэ байха гэжэ шэнжэлэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ.

Социалис оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Москвада болоожо байhан зүблөөн тухай олон газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ. Аха дүү партинуудай партийна байгуулалтын гол шухала асуудалнуудта энэ зүблөөн зорюулагданхай.

Сэрэгүүдээ хоёр тээшэнь hалгаан бусааха тухай хэлсээндэ Египедэй, Израилиин гар табиhанай hүүлээр Дүтын Зүүн зүгэй байдалай ямар байhан тухай хэблэлдэ үргэнөөр тунхаглагдана. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал заhаруулгада Израилиин зонхилхы ту шаалтад ондо ондоогоор хандана гээд Лондоной «Дейли телеграф» газетэ бэшэнэ.

Египедэй Араб Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахмиин хүндэлэлдэ эмхидхэгдэhэн, сайлалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хэлэhэн үгые Парижай «Юманите» газетэ тунхаглахадаа, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр Дүтын Зүүн зүгэй байдал заhаруулха үндэhэн асуудалнуудые шиидхэхын тула шэнэ алхамуудые хэхэ хэрэгтэй гэhыень онсолон тэмдэглэнэ.

ХАНОЙ

Шэнэ жэлэй зорилгонууд

ТАСС

Президент Хо Ши Минэй суртал hургаалые үндэhэ болгон, вьетнам арад нэгэдэлээ бэхижүүлнэ, шэнэ үеын зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө, бүри ехэ амжалта илалтануудые туйлахын түлөө эдэбхитэй мүрысөө дэлгэрүүлнэ гэжэ Вьетнамай Демократическа Республикын президент Тон Дык Тханг hарын календаряар Шэнэ жэлэй гараhантай дашарамдуулан, Вьетнамай Эсэгэ ороноо хамгаалха фронтын Центральна Комитедэй эмхидхэhэн баярай суглаан дээрэ мэдүүлбэ.

ДРВ-гэй правительственна Соведэй заседани Ханойдо болоожо, республикынгаа 1973 оной гүрэнэй түсэбэй ба гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүдые согсолоод, 1974 оной гүрэнэй түсэбэй, бюджедэй проектнүүдые баталан абаhан байна.

Дайнай хойшолонгуудые усадхаха, арадайнгаа ажахые эдэбхитэйгээр hэргээн хүгжөөхэ гээшэ 1974 ондо республикын ажалшадай бэелүүлхэ гол зорилго болоно гэжэ ДРВ-гэй правительственна совет тогтоогоо. Социалис үйлэдбэриин харилсаа бэхижүүлхэ, оронойнгоо экономическа хэрэг, арад зоной ажана байдал hайжаруулха, 1975 ондо экономикоёо бүри хурдан түргөөр hэргээн хүгжөөхөөр hайн үндэhэ hуури табиха, саашанхи жэлнүүдтэ экономическа, соёлой хүгжэлтын удаан болзорой түсэбүүдые хараалан бэелүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ. Һэримжэтэй байха, ороноо хамгаалха хүсэ шадалаа бэхижүүлхэ шухала гээд ДРВ-гэй правительственна совет мэдүүлбэ. Энэ жэлэй гүрэнэй түсэб дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө олониитын мүрысөө дэлгэрүүлхээр шиидээ.

СССР-hээ НАМНАГДАБА

СССР-тэхи КНР-эй посольствын атташе Гуан Хэн-гуан гэгшэ сэрэгэй шэнжэтэй тагнуулай мэдээнүүдые совет гражданкаhаа абаха hэдэлгэ Эрхүү хотодо гаргажа байтараа, гүрэнэй аюулгүйе сахидаг совет органуудаар 1974 оной январиин 19-дэ баригдаа. Гуан Хэн-гуан урда тээньшье СССР-эй территори дээрэ тагнуулай ябуулга хэдэг байгаа гэжэ элирүүлэгдэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство дипломатическа гуримда таарахагүй ябуулга Гуан Хэн-гуанай хэhэн тушаа эрид буруушаал КНР-эй элшэн сайд Лю Синь-цюаньда январиин 19-дэ мэдүүлhэн байна. Гуан Хэн-гуан таарахагүй ябуулга хэдэг хүн гэгдэжэ (персона нон грата) СССР-hээ намнагдаа.

БЕРЛИН

Берлиндэ зүблөөн болобо

ТАСС

Европодо аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэхэ ГДР-эй комитедэй президиумэй заседани эндэ болобо. Нийтын бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Европодохи аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудые зүбшэлжэ байhан энэ зүблөөн шухала удха шанартай гэжэ президиум тэмдэглээд, эб найрамдал бэхижүүлхын, шахардуу байдал hуларуулхын түлөө тэмсэлдэ ГДР-эй олониитын бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэлбэ.

ЛОНДОН

Великобританиин коммунистнуудай эрилтэ

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай Парижай хэлсээе хэлээришэгүй сахиха эрилтэ Великобританиин Коммунис партиин Гүйсэдкомой Политическэ комитет табиба. Сайгон захиргаан вьетнам арадай демократическа эрхэнүүдые хаhана. 300 мянга шахуу хүниие шорон түрмэнүүдтэ хаанхай гээд эндэ тунхаглагдаhан мэдүүлгэ доторнь тэмдэглэгдэнэ. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байдаг районуудта сайгон захиргаанай зэрлиг бүдүүлигээр доболжо байhыень Великобританиин коммунистнууд буруушаана.

БЕРЛИН

Фашизмда эсэргүү тэмсэлээ үргэдхэхэ

ТАСС

Хүдэлмэришэн ангида, бүхы ажалшадта эсэргүү хашалта харшалалга, хардалга мүрдэлгэнүүдые фашис хунтын хэжэ байhанhаа уламжалан мүнөө Чили асари ехэ түрмэдэл адли болошоод байна гэжэ Чилиин социалис партиин генеральна секретарь Карлос Альтамирано Гаванадахи ГДР-эй радиогой корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Хархис хунтын харата ябуулгануудhаа Чилиин бүлэ бүхэн хохидоо. 15 мянга гаран патриодууд буудагдан алуулаа. Орон дотор урбалтын хэгдэhэнэй hүүлээр 250 мянган ажалшад хүдэлмэриhөө гаргагдаа. 25 мянган студентнэр университедүүдhээ үлдэгдөө, бүхы hурагшадай 20 процентнь hураха аргагүй.

Партиин кадрова хүдэлмэрилэгшэдэй гурбанай хоёр хубинь алуулаа, зариманиинь концлагерьнуудта, түрмэнүүдтэ хаагдаа гээд Чилиин социалис партиин генеральна секретарь мэдээсэбэ. Түрүү үзэлтэй бүхы газетэнүүд, тэдэнэй дунда Коммунис ба социалис партинуудай түбэй органууд хоригдоо. Хархис хүсэнүүдэй газетэнүүд хэблэгдэн гарана, сэрэгэй хунтые дэмжэдэг радиостанцинууд дамжуулгануудые хэнэ.

Чилидэхи байдал улам хүндэ хүшэр болоожо байна. Мүрдэлгэ, сүүдгүйгөөр патриодуудые буудажа алана гэжэ Карлос Альтамирано тэмдэглээд, зэргээ улам нягтаар нэгэдүүлэн, фашис диктатура унагаахын түлөө сэмсэхэ гээшэ ороной демократическа, патриотическа бүхы хүсэнүүдэй гол зорилго болоно гэбэ. Арадай ба демократиин эрхэнүүдые hэргээхын тула фашизмда эсэргүү үргэн фронт бии болгохо хэрэгтэй гээд тэрэ мэдүүлээ.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, дэлхэйн бүхы ажалшадай Чилиин арадай тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байhыень социалис партиин генеральна секретарь үндэрөөр сэгнэhэн байна.

ДЕЛИ

Гүрэнэй мэдэлэй предприятинуудта

ТАСС

1974—1975 онуудай финансын жэлдэ хүндэ промышленность хүгжөөхэ зорилгоор Индиин түсэблэлгын комисси 600 миллион рупий hомолбо гээд хүндэ промышленностиин министр Т. А. Паи тэмдэглээ. Ороной экономико хүгжөөлгэдэ хүндэ промышленность туйлай ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

1973—1974 онуудай финансын жэлдэ хүндэ промышленностиин харьяата, гүрэнэй мэдэлэй 14 предприяти 60 миллион шахуу рупиин хэмжээтэй ашаг олзо оруулаа гэжэ министр хэлэбэ.

Технологическа онол аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгэнь нилээд ехэдхэгдээ. Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёhоор, үнгэрhэн жэлдэ гүрэнэй мэдэлэй предприятинууд 4.290 миллион рупиин продукци үйлэдбэрилhэн байна.

Чилиин арадтай hанал нэгэтэй

ХЕЛЬСИНКИ. Чилидэ шуhата хархис ябуулганууд үргэлжэлүүлэгдэhээр. Үхэлэй лагерьнуудта хүнүүдые зэрлиг бүдүүлигээр хашана, харшална гээд Финляндиин Коммунис партиин ЦК-гай пленумэй тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Арадай нэгэдэлэй правительствын тала баридаг хэдэн мянган хүнүүд, тэдэнэй дунда Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан түрмэнүүдтэ тамалагдан хаагдажа байhаар.

Луис Корваланиие, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэдэ хаагдаhан бүхы хүнүүдые сүлөөлхэ эрилтэ табин, Чилиин арадтай hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөө үргэдхэхые Финляндиин Компартиин ЦК уряалба.

ПРАГА. Чилидэ фашис урбалтын хэгдэhэнhээ уламжалан, хархис диктатура засаг гартаа абаад байна гэжэ Чилиин Коммунис партиин ЦК-гай Политкомиссиин гэшүүн В. Тейтельбойм «Руде право» газетын корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Социалис оронуудай, бүхы дэлхэйн ажалшадай Чилиин арадтай hанал нэгэтэй байhаниинь элитэ.

(ТАСС).

КАИР

Суэц хотые hэргээн бодхооно

ТАСС

Египед-Израилиин фронт дээрэ буудалдаанай зогсоогдомсоор, Порт-Саид, Суэц, Исмаили, Эль-Кантара ба Суэцкэ каналай оршондохи бусад хотонуудые hэргээн бодхоохо хэмжээнүүдые Египедэй правительство зүбшэлжэ эхилhэн байгаа.

1973 оной октябрь hарада болоhон дайнай ябуулганууддай үеэр Суэц хотын баатарлиг үүргэ дүүргэhыень хараада абажа, энэ хотые түрүүлэн hэргээхэ гэhэн шиидхэбэри hэргээлгын министерство гаргаа hэн. Тодорхойлон хэлэбэл, Суэц хотые hэргээн бодхоохо түсэбэй үндэhөөр, энэ хото Суэцкэ каналай зүүн бэетэй туннелеэр нэгэдүүлэгдэхэ. 20 миллион египед фунт энэ туннелиин барилгада hомологдохо.

ВАШИНГТОН

Юумэнэй үнэ сэн ехээр хүндэрнэ

ТАСС

Ажалай министерствын статистикын бюрогой мэдээнүүдэй ёhоор, 1973 ондо Америкын Холбоото Штадуудтахи эд бараанай үнэ сэн 8,8 процентээр хүндэрөө. 1947 онhоо хойшо энэнь эгээн ехэ хүндэрэлгэ болоно. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэн, 1972 онойхитой жэшэхэдэ, 20,1 процентээр нэмээ.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэроссин зүблөөнэй тоосоон. «Коммунизм байгуулагшадай залуу халаан»—түрүү бэшэг. Орон доторой шухала hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда: Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэроссин зүблөөнэй тоосоон.

Гурбадахи хуудаhанда: «Арадай баялигые хамгаалха» — Цыденжаповай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Спорт. Нютаг нютагай hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«ОРБИТА» харуулна.

14.35 — Һүүлэй hонин. 14.45 — Үхибүүдтэ — «Буратиннын выставкэ» (үнгэтэ). 15.15 — «Опереттэдэ дуратайшуулда» (үнгэтэ). 15.50—16.00 — Забhарлалга. 16.00 — «Документальна экран». 17.35 — Телевизионно уран hайханай богони фильмүүд (үнгэтэ). 18.20— Хоккейгээр СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). «Крылья Советов» — ЦСКА (3-дахи үе, суранзан бэшэлгэ). 19.00 — «Время» —мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ харуулна.

19.30 — «Альтаир» — ахалагша классуудай hурагшадай телевизионно клуб. 20.05 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.45 — «Факел» — «Областной, комсомолой...» 21.35 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телевизионно газетэ. 22.05 — Телевизионно соносхолнууд. 22.10 — Концерт.

«ОРБИТА» харуулна.

22.30 — «Мүнөөдэрэй эрдэм наука». СЭВ-эй байгуулагдаhаар 25 жэлэй ойдо. 23.00 — Хариин эстрадын артистнарай концерт. (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«ОРБИТА» харуулна.

19.30 — «Мүнөөдэрэй хүгжэм». 20.30 — «Товарищ бригада» (үнгэтэ) — телевизионно уран hайханай фильм (2-дохи сери). 21.35 — Документальна фильм. 22.05 — Концерт.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-7.. отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, лабораторная — 33-61, ...ная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01330. Заказ № 00..